

Brassói Lapok

XL. évfolyam
279 szám.

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Szerda

1934. év. december 5

ELŐFIZETESI ÁRAK: Belföldre: A kézbesítő kézbesítési díjával és a pénzbeszedő inkasszó-díjával egyetemben 74 lej. Brassóban 70 lej. Ha az előfizető közvetlenül a kiadóhivatalnak fizet, az előfizetési díj 68 lej. — Postai kézbesítéssel és közvetlenül a kiadóhivatalnak fizetve, az előfizetési díj havonta 60 lej. — A külföldre: negyedévre 300 lej, félre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — **HIRDETÉSEK** díja hirdetési oldalon 3 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegoldalon 8 lej negyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Braşov, Str. Regele (Carol) 56-58. Telefonszámok kiadóhivatal 82, szerkesztőség 93.

Kis tankból lesz a nagy tank

Közeledik a karácsony ünnepe és a játékarúszletek nálunk éppen úgy, mint a világ minden részében, szétküldik szépen illusztrált árjegyzéküket, amelyben minden benne van, amit az okos felnőttek a buta gyermekek számára játékszerűen kitaláltak. Itt fekszik előttünk egy ilyen árjegyzék és lapozgatunk benne. Nagyon tanulságos olvasmány a dusan illusztrált árjegyzék. Megtudjuk belőle, hogy a játékarúszletek is haladnak a korszellemmel. A játékvonatokat, sipok, építőköveket helyett új játékszerek foglalták el. A dusan illusztrációk között hiány nélkül megtaláljuk a kis tankokat, a herceget, karsus bombavető repülőgépeket, amelyek mindegyik alkalmas arra, hogy az optimista H. G. Wells által 1940-re jósolt új világháborút a kicsinyek körében is népszerűvé tegyék.

Kis idézetek az árjegyzékből:

„43. szám: Tank, kettő órászerkezet, szaladás közben úgy kattog, mint a géppuska és szikrákat lövel... ára 125 lej.”

A kis képen valóban látható a sneidig, kettő órászerkezetű ellátott kis tank, amint szikrákat lövel. Ugy lövel, mint egy valódi géppuska és csak természetes, hogy a kicsinyeknek kedvet csinál a hősiességhez.

„74. szám: Ágyú pánccsautó, igen jó óraszerkezetű, a középső ágyú szaladás közben szikrákat lövel, huszonöt centiméter hosszú, ára 200 lej.”

Ugyes találmány. A kis autó ágyúja úgy lövel a szikrákat, mint rokona: a tank. Nem is drága. Eredetileg az amerikai hadsereg költségvetése szerint 18.000 dollárba kerül.

„84. szám: Katonai repülőgép, zsinóron repül, földön szalad. Mozgó, lövedőző alak puskakattogással, három villanylámpával, 43 centiméter hosszú, ára 245 lej.”

Folytassuk? Nem érdemes. Még száz és száz hasonló játékszer képe díszíti az árjegyzéket. Pedig a gyermekek még nem kelene tudni, hogy a néhány fegyvergyáros nagyobb üzleteket akar kötni, akkor ez azt jelenti, hogy jön a háború, jön a tömeggyilkolás, jön nagyban az, amit a játékarúszletek a kicsinyek között akarnak népszerűsíteni. Mert a gyermek lelke fogékony. Az első benyomások egy életre megcsinálják fejlődését. A fákard és dugós puska helyébe a tank, a pánccsautó és bombavető repülőgép lép. Nem szabad a gyilkolás technikai tökéletességének érzetét beleprésselnünk az ébredni kezdő gyermeklelkébe.

Dehát a profit a fontos és a korszellem magával rántja a játékarúszleteket is. Az ólomkatona még mindig él, de már feltalálták az olyan ólomkatona is, amelyik csukaszűrőként van és le tudja kapni a válláról a fegyvert is. Talán holnap már olyan ólomkatona jön, amely beledől szuronyát a Jancsi bohóc tüdőszórával telt hasába.

Ne tessék e'feledni, hogy a magból sarjad ki a fa, a kicsiny tankból nő a nagy. A gyermekek ezt még nem tudják, ezt megértjük. De a dusan illusztrált árjegyzéket összeállító bácsiknak kellene tudniuk, hogy ha megvalósul ez a kisdud tankokkal átszőtt ramazuri, akkor az ő boltjukat is becsukja a halál. A gázbombák nem törődnek a karácsonyi vásárral, a fegyver- és bombakereskedők hada nem fogja e'rendelni, hogy a háborús tömegszüchózt elősegítő játékköltök kimélni kell. Vissza a régi játékokhoz. Itt van a nagy tüstentető, amelyet oda lehet szórni tiszteletlenül a papa vagy a mama orra alá, a kik sokkal szívesebben tüstentenek ettől, mint a nagy játszótéren divatbajott két- és háromkeresztes gázfajtától. Lehet még venni csinos durranóceruzát, mozt, vasutat, építő-

Békés utra igyekeznek terelni a nagyhatalmak a délszláv panasz ügyét

Pál herceg ígéretet tett Lavalnak a mérsékletre, Magyarország pedig megkapja a kért sürgősséget

A genfi sajtó szerint sikerült a kényes kérdést Magyarországra és Jugoszláviára szűkíteni

Genf, december 4

A délszláv panasz és az ezzel kapcsolatos magyar beadvány ügye körül Genfben az a vélemény alakult ki, hogy a december 5-re összehívott rendkívüli tanácsülés után sor kerülhet a délszláv panaszirat tárgyalására is. Az eddigi elképzelés szerint a Saar-kérdés vitája két napot vesz igénybe s így ezután újabb két napot szentelhetnek a másik égető kérdésnek is.

Ilyen értesítéseket közöl a Journal des Nations is. Ez a lap azonban még hozzá teszi azt is, hogy a Saar-kérdés vitája után a tanácsnak aligha lesz már annyi ideje, hogy a délszláv panasz ügyében is végleges döntést hozzon. Legyszeribb volna ilyen körülmények között későbbre halasztani a kényes és felelősségteljes ügy tárgyalását, azonban éppen az ügy kényessége és felelőssége

teljes volta ösztönzi arra a népszövetségi tanácsot, helyesebben a nemzetközi felelős diplomátákat, hogy a végleges döntés reménye nélkül is tárgyalásra tüzék a kérdést. Franciaország is egyetért a nagyhatalmakkal abban, hogy lehetőleg elejét kell venni a helyzet további elmérgesedésének s ezért eleget kell tenni a magyarországi sürgősségi kérésnek is. Kitérnek tehát a kérdést a rendkívüli tanácsülés napirendjére de a vitát nem zárják le végleges döntéssel annál is inkább, mert erre aligha érik meg addig a helyzet.

Feszültség Németország és Jugoszlávia között

A Magyarország ellen beadott délszláv panasz megrontotta azt a közeledési hangulatot, amely eddig kétségkívül fennállott Jugoszlávia és Németország

között. A német sajtó a panasszal kapcsolatban erőteljesen Magyarország mellett foglalt állást s ez nagyon rossz hatást váltott ki Jugoszláviában ahol eddig igen megértően ítélték meg Hitler és politikáját. A jóviszonyt a két ország között jelentősen kimélyítette az a tény, is, hogy Jugoszlávia szinte-szinte melegen fogadta a Dollfuss ellen elkövetett merénylet után Ausztriából menekülő hitleristákat, tábor rendezett be nekik s jóideig ellátta őket.

Most a német sajtó magatartása miatt Hitler elvesztette a délszláv rokonszenvet. A belgrádi belügyminisztérium rendelettel kobozta el a Hitlerrel szóló könyveket s köztük azt a könyvet is, amely Nicolajevics szerb író tollából jelent meg.

Ez a hidegülő viszony kétségtelenül sikere lesz a francia diplomáciának.

Pál herceg ígérete

A Reuter-ügynökség jelentése szerint a György angol herceg és Marina görög hercegnő esküvőjéről Londonból visszatérő Pál herceg a francia fővárosban találkozott Laval külügyminiszterrel, mivel hosszasan tárgyalt a marseillei merénylet ügyében a Népszövetséghez benyújtott jugoszláv emlékiratról.

A Reuter-ügynökség Pál herceg és Laval tárgyalásairól azt jelenti, hogy a jugoszláv régens-tanács elnöke és a francia külügyminiszter két pontban állapodott meg egymással. Ez a két pont a következő:

1. Jugoszlávia hozzájárul ahhoz, hogy a Népszövetség haladéktalanul letárgyalja a marseillei merénylet ügyében benyújtott jugoszláv jegyzéket és

2. Pál herceg ígéretet tett arra, hogy a genfi tárgyalás alkalmával Jugoszlávia a mérséklet hangján fog tárgyalni.

Ezzel kapcsolatban a Neue Zürcher Zeitung érdekes cikkben számol be arról, hogy a nagyhatalmak diplomáciájának sikerült a marseillei királygyilkosság ügyét Magyarországra és Jugoszláviára szűkíteni. Ezzel a megoldással a kisanant is elégedett lehet, mert reményli, hogy jóidőre megadta a kegyelemdöfést a revíziós mozgalomnak. Most már a cél az, hogy Jeltics nehegyi tülmenjen a tárgyalások során a megengedett határon s ezzel újra nemzetközivé

kövát, majmot, hajashabát, mindent, mindent, csak bombákat, tankokat és géppuskákat nem.

Tessék venni a kicsinek lombfűrészt. Legfőkébb átfűrészelni az ebédasztal négy lábát. Még mindig jobb, mintha gránát rombolja össze a házat. Tessék venni villamosjegy-luskasztót, legfőkébb átluggatja a perzsát.

tegye a vitát. Amennyiben ettől tartani kellene, úgy Jeltics helyett Benes veszi át a vezető szerepet a tárgyalások irányításánál.

Venizelosz elégedetlenkedik a Népszövetséggel

Venizelosz volt görög miniszterelnök és jelenleg a görög ellenzék vezére nyilatkozatot adott a lapoknak. Nyilatkozatában kijelenti, hogy amennyiben a Népszövetség nem ismeri el az Albániában élő görög kisebbség jogait s nem te-

szi lehetővé, hogy ezek a görögök görög nyelvű iskolákat kapjanak, úgy Görögországnak hátat kell fordítania a Népszövetségnek, sőt meg kell tagadnia azokat a szerződéseket is, amelyek gátolják Görögországot abban, hogy adott esetben fegyveres erejére támaszkodva érvényesítse jogait.

Érdekes, hogy Venizelosz nyilatkozatára Csaldarisz jelenlegi miniszterelnök is nyilatkozott, kijelentve, hogy Görögországnak eddig nincs oka békétlenkedni a Népszövetség miatt.

Ribbentrop még vasárnap is tárgyalt Párisban

Páris, december 4.

A francia lapok jelentése alapján az egész világsajtó arról számol be, hogy Ribbentrop, aki Hitler megbízásából utazott a francia fővárosba, már szombaton visszatért Berlinbe. Vasárnapra kiderült, hogy a párisi lapok kissé elhamarkodottan írtak Hitler bizalmasának visszatéréséről, mert Ribbentrop jóllehet bucsunyilatkozatot adott a párisi lapok munkatársainak, mégis visszamaradt.

A legújabb jelentések szerint Ribbentrop kihallgatást kért Laval francia kül-

ügyminisztertől. Laval kedvező válasza után Ribbentrop vasárnap este megjelent a francia külügyminisztériumban, ahol 2 óra hosszat tanácskozott Lavalal.

Bár erről a szigorúan bizalmas tárgyalásról hivatalos jelentést nem adtak ki, politikai körökben, mégis híre járt annak, hogy kettőjük között a legsürgősebb megoldást követelő német-francia kérdésekről volt szó.

A párisi diplomáciai körökben elterjedt hírek szerint a francia külügyminiszter tudomására hozta Ribbentropnak, hogy Franciaország nem viselkedik ellenséges érzülettel Németország iránt. Azt azonban Németországnak sohasem szabad elfelednie, hogy a francia külpolitikának legsarkalatosabb tétele a biztonság. Azt is hangsúlyozta Laval, hogy Franciaország rendkívül szívesen venné, ha Németország legalább eloben csatlakoznék a keleti egyezményhez, mert a baráti érzületről előbb Németországnak kell bizonyítékot szolgáltatnia.

Az osztrák pénzügy-miniszter Rómában

Róma, december 4

Buresch osztrák pénzügyminiszter vasárnap reggel megérkezett Rómába. Az állomáson a kormány több tagja fogadta ünnepélyesen. Buresch Jung olasz pénzügyminiszter kísérete a városba.

Az osztrák pénzügyminiszter római tárgyalásai a hármass egyezményről lesznek összefüggésben.

Kun Béla Koppenhágában?

London, december 4

A Sunday Dispatch közli azt a feltűnést keltő hírt, hogy Koppenhágában sikerült felfedezni a volt magyar kommunista vezér, Kun Béla rejtékhelyét. Az angol zendülés kitérőjére talán éppen a megérkezése lett volna a jel. Ugy látszik azonban, hogy a tervnek nyomára jutott a rendőrség, mire az öröket mindenütt megkettőzték. Ez viszont a zendülésre készülő kommunista szervezetnek tünt fel s így Kun Béla megszökött, mielőtt a rendőrség elfoghatta volna.

Legalább is így tudja az angol lap. Koppenhágából nem érkeztek megerősítő jelentések.

A konverziós határnap eredménye egy temesvári bank tükrében

Temesvár, december 4.

Az általános benyomás szerint a konverzió „próbánája”, november 15-ike, kedvező eredményt mutatott. A bankok előtt tolongtak a falasiak s úgy látszott, hogy majdnem mindenki fiettett adósságaitól a törvény kedvezményével élve, megszabadulni.

Nincsenek még hivatalos adatok arról, hogy Temesvárombányban mennyien és hogyan fizettek. Érdekes azonban ideiktatniuk egyik vezető temesvári bank adatait. A szóbanforgó banknak az egész megyéből voltak adósai, akik közül 2810 mezőgazdasági adós volt jogosult az idei áprilisi törvény értelmében rendezni adósságait. Ezek közül:

Háromszázharman 30 százalék készpénzzel kiegyenlítették egész tartozását, 679 bejelentette, hogy két éven belül fizet és egyben az első részletet ki is egyenlítették, 170 öt éven belül akar fizetni s végül 435 azt választotta, hogy 17 éven belül törleszti adósságát. A fennmaradó 1223 adós viszont nem is jelentkezett a november 15-iki lejáratkor.

Százalékarányban: 11 százalék teljesen rendezett, 25 százalék 2 éven belül, 6 százalék 5 éven és 15 százalék 17 éven belül, 43 százalék pedig nem adott életjelet magáról.

Egy bank adatait természetesen, bármily kiterjedt ügykörre volt, nem lehet általánosítani és a többi bankoknál jóval kedvezőbb lehet a helyzet. Annyi azonban kétségtelen, hogy nagy számban voltak, akik egyszerűen nem reagáltak a konverziós kedvezmény hívó szavára.

KRISZTINA KIRÁLYNŐ

Göring harcias beszéde

Essen, december 4

Göring birodalmi alkancellár a német nemzetiszocialista párt Rheinhausenben tartott nagygyűlésén beszédet mondott s abban erőteljesen kihangsúlyozta Németország nagyhatalmi törekvéseit, a melyeket a versaillesi béke óta teljesen visszaszorítottak.

Göring beszédében kifejtette, hogy néhány év óta a világpolitikát Németország nélkül csinálják az európai nagyhatalmak. Ezt az állapotot tovább tenni nem lehet, mert a német nemzetiszocialista párt uralomra jutása után Berlin és Németország visszanyerte a külföld szemében a jó csengését. Kihangsúlyozta azt, hogy a német nép többé nem az a békés nyáj, amely eltűnt, hogy Berlinbe könnyedén besétáljanak. Németországgal ma már egész Európának számolnia kell s minthogy csak a becsületétől megfosztott nép békétlen, Németország a maga számára éppen olyan jogokat követel, a minők felett a többi európai nagyhatalmak rendelkeznek. Elérkezett az ideje annak a megértésnek, amely csak egyenlő jogú népek között képzelhető el. Beszédében utalt arra, hogy nemrégiben tárgyalta Petain marsallal, aki tetőtől talpig uriember és amellyel jó francia. Az ilyen emberekkel, mondotta Göring, könnyű a megértés.

Villamosösszeütközés Bukarestben

Egy halott és öt súlyos sebesült

Bukarest, december 4.

Halálos áldozatot követelt Bukarestben a villanyosvonal megnyitásoknál szokásos potyautazás.

Vasárnap délelőtt nyitották meg az Északi pályaudvar—Mihai Bravu-ut meghosszabbított vonalát, a Pache-ut felé. Mint ilyenkor szokásos, az első utra ingyen viszi utasait a villamos kocsit. Most is így történt.

A szerelvény zsúfolásig megtelt — főleg a potyautazás örömeit kiélvező — iskolás gyerekekkel. Amikor a Pache-uti keresztezéshez

érkezett a kocsit, akkor szaladt arra a 14-es járat és

teljes erővel egymásnak rohant a két szerelvény. Az összeütközés ereje borzalmas volt és szörnyű következményekkel járt. A gyerekek között irtózatossá pánik keletkezett. Az összetört kocsi alól Mircea Zamfir tízéves kislányt holtan húzták ki, öt gyereket pedig súlyos sebekkel szállítottak kórházba.

A vizsgálatot megindították a szerencsétlenség okának megállapítására.

Fokozódik a magyarüldözés Jugoszláviában

Lezárlák a határt a kenős birtokosok előtt

Nagykanizsa, december 4.

A jugoszláv—magyar határ mentén még mindig nem értek véget azok a magyarüldözések, amelyeket a szerb hatóságok a marseillei merénylet után indítottak a Jugoszláviában élő kettős birtokosok ellen. A magyar hatóságok már többször érintkezésbe léptek a szomszédos szerb területek közigazgatási hatóságival, azonban azok kijelentették, hogy miután a határ mentén való intézkedés jogát a katonai parancsnokságok vették kézbe, a maguk részéről semmit sem tehetnek a rendelkezések enyhítésére.

A jugoszláviai magyar üldözések legújabb fejete pedig az, hogy a jugoszláv hatóságok lezárlták a határt és nem engedik meg a kettős birtokosoknak, hogy átmenjenek a másik ország területére és birtokrészeikre. A szerbi hatóságok minden elképzelhető eszközt megragadnak az ottani magyarok üldözésére és tönkretételére. Legújabbban az adóval kezdtek zaklatni a jugoszlávai magyarokat, olyanformán, hogy rendkívül rövid határidőt adnak az adó ügyek rendezésére s amennyiben ezt a rövid határidőt az érdekeltek nem tudják kihasználni, birtokaikat azonnal elárverezik.

Más fronton is folynak a magyar üldö-

zés Jugoszláviában. Most már bácskai városokban működő magyar, vagy magyartöbbségű sportegyesületek is sorra kerülnek. A Szabadkai Atlétikai Klub vezetősége ellen például azért indítottak büntető eljárást, mert legutóbbi mérkőzés alkalmával a játékosok nem viselték azt a gyászszalagot, amelyet Sándor király halála miatt még hordani lettek volna kötelesek. A klub vezetősége hiába érvelt azzal, hogy a játékosok feltűzték ugyan a nemzeti gyász jelvényeit, de azok a játékok hevében mind lepotyogtak. A zentai Mercur sportegyesület ellen is büntető eljárást indítottak. Mindkét egyesületnek tagjai tulnyomó részben magyarok.

A határ mentén mindennaposá vált magyar üldözések miatt egyébként december 11-én Mohácsra a jugoszláv—román határegyezmény értelmében a határmenti jugoszláv hatóságok bevonásával ugynevezett határértékelést tartanak, a melyen magyar részről Nemet Kálmán főszolgabíró és a határvonalhoz legközelebb eső falvak jegyzői vesznek részt. Ezen az értekezleten megbeszélnek a kettős birtokosok sérelmeit és azokra valamilyen formában megoldást igyekeznek keresni.

Marosvármegye közgyűlésén tiltakoztak a névelmezés és a felekezeti iskolák üldözése ellen

A Székshavas közbirtokossági tanácsában száz magyar falu nem kapott képviselőt

Felszólalás a csendőrsők önkényes pénzbírságai ellen

Marosvásárhely, december 4

Marosvármegye tanácsa ma tartotta őszi közgyűlését a vármegyeház nagytermében. Almasan lelkes elnöklése alatt. A közgyűlésen a vármegyei tanácsosok igen nagy számban jelentek meg, amit az igen fontos tárgysorozat tett indokolttá. A napirend első pontja az új tanácsosok esküvétele volt, akik az időközben megüresedett tanácsosok helyére kerültek be. Ezek között egy kisebbségi volt,

amellyel jogtalanul állami iskolába akarják kényszeríteni a kisebbségi gyermekeket.

Végül

a vármegyei közegészségügy mai rendszere ellen

szólt fel Kornhoffer dr. Többek között élesen kifogásolta, hogy

a betegsegélyző tagokat csak akkor veszik fel a kórházba, ha fizetnek

s ezzel lehetetlenné teszik a szegény betegek kórházi kezelését annak ellenére, hogy megfizetik velük a betegsegélyző járulékokat.

Kornhoffer dr. felszólalására az iskolák ügyében Duca revizor válaszolt, aki a felsorolt tényekkel szemben tagadással vette, hogy akadályokat gördítenek a felekezeti iskolák működése elé. A közegészségügyi interpellációra Macavei főorvos válaszolt és ígéretet tett, hogy bevizsgálják a betegsegélyző tagok panaszait és a sérelmeket orvosolni fogják.

December 5

MAGYAR KÉPVISELET NÉLKÜL
A SZÉKHAVAS KÖZBIRTOKOSSÁGA

A tárgysorozat következő pontja a Székshavas közbirtokosságának vagyonkezelése

Greta Garbo

dr. Keinzel Ede szászrégeni ügyvéd, aki a szászok képviselőjében került be a tanácsba.

TILTAKOZÁS A NÉVELEMEZÉS
ÉS A FELEKEZETI ISKOLÁK
ÜLDÖZÉSE ELLEN

A vármegye ügymenetéről szóló jelentéshez a magyar tanácsosok nevében Kornhoffer Vilmos dr. szászrégeni ügyvéd szólt fel.

Kornhoffer dr. felszólalásában élesen kelt a felekezeti iskolák állandó gyöngítése ellen.

Kihangsúlyozta, hogy ezzel az állam önmagát is gyöngíti, mert a felekezeti iskola a legjobb védelem a tulzó mozgalmak ellen.

Tiltakozott a névelmezési módszer ellen,

FLIT ROVARPOR

ELPUSZTITJA

a poloskákat, bolhákat és a hangyákat.
LEGYEK, SZUNYOGOK ÉS MOLYOK ELLEN A LEGBIZTOSABB SZER A HÍRES FLIT-FOLYADÉK

volt, amelyenl ismét súlyos sérelem érte a vármegye kisebbségét.

A 16 ezer holdnyi közbirtokossági erdőség ugyanis 127 megyei község tulajdonát képezi.

A 127 községből száz tiszta magyar lakosságú

s ennek kellett volna öttu intőbizottságát megválasztani a vármegyei tanácsnak. Az érdekeltek száz község képviselőjében a magyar tanácsosok

három kisebbségi tanácsost kértek, tekintettel a magyar községek tulnyomó többségére.

A vármegyei tanácsosok többsége elutasította ezt a kérést, sőt jelölték Dolejan megyei agronómot a bizottságba, aki az alapszabályok értelmében nem is lehet tagja a bizottságnak, mert nem lakik olyan községben, amely a Székshavas képviselőt alkotja. Miután a magyar tanácsosok tiltakozását nem vették figyelembe,

a kisebbség nem vett részt a szavazásban s így a Székshavas egész képviselőtestületét a többség sorából választották meg.

A CSENDŐRSÉGI ZAKLATÁSOK ELLEN

A költségvetés módosításának során javaslatot terjesztettek be, amelyben 6000 lej megszavazását kérték a csendőrlégió részére, hogy az egyes őrsök ténykedését fokozottabban ellenőrizhessék. A magyar tanácsosok nevében Szoboszlaj László szólt fel a javaslatához. Hozzájárult a 6000 lej megszavazásához, de kérte a vármegyei prefektust, hogy szőltsa fel a csendőrlégió parancsnokát as őrsök fokozottabb ellenőrzésére és hogy ne zaklassák különböző büntetésekkel a falusi lakosságot.

Az utóbbi időben ugyanis rendszeresen büntetik a falusi lakosságot 50 és 100 lejre, köztisztaság elleni kihágás és más ürügyek alatt. Szoboszlaj dr. arra kérte a prefektust, hogy a jövőben csak akkor ismerjék el ezek

— Aranyérnél és az ezzel járó bédugulás, végbélbepedés, kelés, terhes vizelési inger májduzzadás, derékfájás, mellszorulás, szívdobogás és szédülési rohamok esetén a természetes „Ferenc József” keserűviz használatát csakhamar kellemes megkönnyebbülést eredményez. A belső bajok orvosai az igen anyós hatású Ferenc József vizet gyakran mindennapi használatra, reggel és este egy-egy fél pohárral mennyiségben rendelik.

nek a büntetéseknek az érvényességét, ha a büntetési jegyzőkönyv felvételénél a községi elöljáróság is képviselve van, igazolva azt, hogy a kihágás tényleg megtörtént.

Porubschi vármegyei prefektus Szoboszlaj felszólalására válaszolva, ígéretet tett, hogy intézkedéseket fog kéri a felsorolt anomáliák megszüntetésére.

Nagy vita fejlődött ki a vármegyei tisztviselők lakbérpótlékának kérdésénél.

A kormánypárt kérte, hogy a javaslatot vegyék le napirendről.

A magyarpárti és nemzetiparasztpárti tanácsosok azonban amellett voltak, hogy a tisztviselőknek feltétlenül joguk van lakbérpótlékhoz és ragaszkodtak a javaslat letárgyalásához. Hosszas vita után a javaslatot napirendről tüntették és 270 ezer lejt megszavazták a tisztviselők részére.

Végül a vármegyei tanács jóváhagyta a város és vármegye közötti telekeserére vonatkozó egyezményt. Eszerint vegleg úgy határoztak, hogy az új vármegyeházat a városbázis és a tanoncotthon közötti területen fogják felépíteni.

Capitol Mozdó

Ismét politikai gyűlések uralták a vasárnapot

Bratianu György Bukarestben, Argetoianu Temesváron rohamozta a kormányt

15 ezer ember vett részt a georgisták első kormánybuktató népgyűlésén
Még mindig toldozzák-foldozzák a Skoda-bizottsági jelentést

Bukarest, december 4.

December első vasárnapja is a politikai gyűlések jegyében zajlott le. A kormánypárt Arges-megyei tagozata Pitesti-ben tisztújító nagygyűlést tartott, amelyen a központ képviselőiben Bratianu Dinu pártelnökön kívül Inculetz belügyminiszter és Pop Valér dr. miniszter jelent meg. Mindhárman felszólaltak a pártelnök beszédében kitért a Skoda-ügyre is.

Zajos kampánnyal el akarják leplezni a valóságot, — mondta Bratianu Dinu. — Ebben a harcban az erkölcs és erkölcstelenség áll szemben egymással s végeredményben mégis az erkölcs fog győzedelmeskedni. Ha akadnak is olyanok, akik ügyesen ki tudják kerülni a büntető-törvénykönyv paragrafusait, az erkölcsökódexbe azonban mindenképpen beleütözköznek. Akik pedig bűnösöknek bizonyulnak, azoknak el kell tűnniük a közéletből.

A GEORGISTÁK NAGY KORMÁNY-ELLENES GYŰLÉSE

A georgista liberálisok vasárnap délelőtt hatalmas tüntető jellegű népgyűlést tartottak a fővárosban. Reggel 9 órától kezdve majdnem két órán át mintegy 15 ezer főnyi tömeg vonult végig tüntető menetben a Calea Victoriei-n a Bratianu-szoborhoz, majd a Rio-mozgó termében gyűlés volt, amelyen Bratianu George, a párt vezére, mondta a vezető-beszédet.

Beszédében bejelentette Bratianu George, hogy megkezdi kormánybuktató hadjáratát, mert a jelenlegi kormányzat egyre mélyebben alássa a liberális párt jóhírnevét és a beléhe-

lyezett reményeket. A jelenlegi kormány a múlt év novemberében nem meggyőződés, sem pedig nemzeti mozgalom erejével vette át a hatalmat. Áruba bocsátották a liberális párt méltóságát és az ország bizalmát kicsinyes személyi számításai és törekvései érdekében. Olyan körülmények között fogadták el a kormányzást, hogy még a miniszterelnök életét sem tudták biztosítani. Nem a képesség és az országért való áldozatkészség segítette őket a győzelemre, hanem a megalázkodás, alkudozás és a kézsók politikája. Akik más-kép gondolkodtak, azokat gyorsan eltávolították. Első Károly király tanácsadójának egyike, a román államélet kezdetén kimondotta a jelszót, amely azóta is gyakran időszerű: „Felség, ezt nem lehet!” És királyságunk ilyen tanácsadókkal tudott megszilárdulni és fejlődni. Egy idő óta azonban ez a lojális és határozott szó nem hangzik el többé a koronatanácsban. Ellenkezőleg: az ország kormánya vetélkedik a talpnyalásban. A lehajtott homlokokat és meggörnyedt hátakat ugyan fel lehet szőnyegként használni a paloták lépcsőin, de nem építhető belőlük védő fal az ország számára s nem lehet megbízni bennük a nehéz órákban, amelyek az állam és nemzet életében útni szoktak.

Bratianu George ezután hangoztatta, hogy közel a kormány bukása s ő fel van készülve a hatalom átvételére. Azonban csak azzal a feltétellel hajlandó vállalni a kormányzást, ha teljesen szabadkezet kap. Semmiféle kombináció nem jöhet számításba enélkül az előfeltétellel nélkül.

Argetoianu temesvári beszéde a lejről, a veszekedő kormányról és a belejezetlen konverzióról

A Bánság fővárosát valósággal előzölő politikai propagandagyűlések közül érdekes módon az Argetoianu-párt gyűlése vonzotta a legnagyobb közönséget. A Gyáruvár terme általában mindegyik gyűlésen megtelik, most azonban hering módjára zsúfolódtak benne az emberek, túlnyomó részt földművesek, akik kíváncsiak voltak, mit akar mondani „a konverzió apja”.

Az ülésen Jovin Györgye helybeli pártvezér elnökölt. A bevezető szónoklatok sorában Radian volt államtitkár mondott igen jót:

— A kormány utazgat és veszekszik.

Ajánlatos volna, ha Titulescu megneemtámadási szerződést tudna létrehozni a kormány tagjai között is...

Utána Argetoianu lépett a szószékre, nagy eljénzés közepette. A taps köszönetül fel-emelt karral üdvözölte híveit. Nyilván félre-magyarazások elkerülése végett, nem sérgen előrenyújtott karral, mint a hitleristák, hanem egész függőlegesen, égnék emelt karral.

— Most három éve — kezdte Argetoianu —, hogy letettem a képviselőház asztalára a konverziós törvényjavaslatot, amivel valóságos szociális forradalomra adtam meg a jelt. A végrehajtás szentségét addig senki se merte érinteni, a kormány legnagyobb része is ellem volt s nem is lett volna bátorságom ehhez a lépéshez, ha az uralkodó őfelsége nem támogat. Őt lehet a törvény szerzőjének tekinteni.

A Szinajában a konverzióról lefolyt megbeszéléseket részletezi, majd így folytatja:

Változás készül a kormányban?

Fővárosi lapértésülés szerint az utóbbi napokban sürű tanácskozások folytak egyrészt a kormánypárt, másrészt pedig a Goga és Jorga-párt megbízottai között. Politikai körökben ezekből a tárgyalásokból arra következtetnek, hogy valami változás van készülöben.

A Tempo tudni véli, hogy Manolescu-Strunga ipar- és kereskedelemügyi minisztert nem Slavescu pénzügyminiszter váltja le, hanem minden valószínűség szerint Iamandi tárcanélküli miniszter.

Itt említjük meg, hogy Auboin, a Nemzeti Bank pénzügyi szaktanácsadója, Párisba utazott, nyilván, hogy jelentést tegyen megbízóinak. A szakértő csak 10 nap múlva tér vissza az országba, hogy

elkészítse szokásos jelentését a pénzügyi helyzetéről.

UJABB LELEPLEZÉSEK A SKODA-BIZOTTSÁG VITÁJÁBAN

Maniu vasárnap este 7 órakor látogatást tett Titulescu külügyminiszternél s hosszabb megbeszélést folytatott vele. Hétfőn délbén Maniu Cihosky tábornok volt hadügyminiszterrel tárgyalt a Skoda-bizottság jelentésében felhozott vádakkal összefüggésben.

A parlamenti Skoda-bizottság egyébként hétfőn délelőtt ülést tartott Dimitriu volt miniszter elnökletével. Folyatták a Bentoiu-féle jelentés-tervezet vitáját. Az elnök kérte a bizottság tagjait, hogy érdemileg szólnának hozzá a jelentés-ter-

vezetkez, mert azt a hét végén a képviselőház plénuma elé kell terjeszteni. Az ülés további folyamán szenzációt keltett, hogy Ioanid Tilica Goga-párti képviselő kérte, emeljenek vádat a jelentésben Maniu ellen is, mert hiszen saját valómása szerint ő is befolyást gyakorolt a Skoda-szerződés körüli tárgyalásokra. Következésképpen Maniut is felelősség terheli. Indítványozta, hogy a jelentés javasolja Maniunak a miniszteri felelősségről szóló törvény alapján a Semmitőszék elé való állítását. Másik meglepetés volt az ülés vége felé Zaharoff képviselőnek, az Univerul egyik főszerkesztőjének a bejelentése, amely szerint Pomponiu ezredes, katonai főügyész, a vizsgálat folyamán elvitt hozzá több titkos aktacsomót s Skoda-ügyre vonatkozó bizonyítékokkal s felajánlotta, hogy fényképeztesse le az iratokat s közölje lapjában. A leleplező iratok közzététele ügyében egyébként Mirto is beszélt vele s kiderült, hogy Mirto vette rá Pomponiut a lépésre. Zaharoffnak ez a bejelen-

Megegyezés a Saar-kérdésben

Róma, december 4.

A Rómában ülésező Saar-bizottság hétfőn délelőtt tartotta meg utolsó ülését. Aloisi népszövetségi olasz főmegbízott bejelentette, hogy a két fél között minden pontban létrejött a teljes megegyezés. Az ülésen természetesen résztvettek a német és francia nagykövetek is, akik a még ezután megkövetkező egyezséget aláírják. Rajtuk kívül még a két állam népszövetségi megbízottai hitelesítik az egyezményt.

Az egyezmény szövegezésére holnap újra összeülnek a megbízottak és a nagykövetek.

Eltemették Bukarestben Cincinat Pavelescut

Bukarest, december 4.

Hétfőn délután 3 órakor nagy részvétel mellett temették el a fővárosban Cincinat Pavelescu brassói táblai ügyész, a híres román költő, aki azt kívánta, hogy a Belu-temetőben helyezték örök nyugalomra. A temetésen az igazságügyminisztérium képviselőiben Lerescu államtitkár mondott gyászbeszédet, majd a különböző irodalmi egyesületek megbízottai vettek búcsút a népszerű ember porhüvelyétől.

A ködbefult mérkőzés folytatásának szenzációja:

Universitatea — Ripensia 1:0 (0:0)

Kolozsvár, december 4

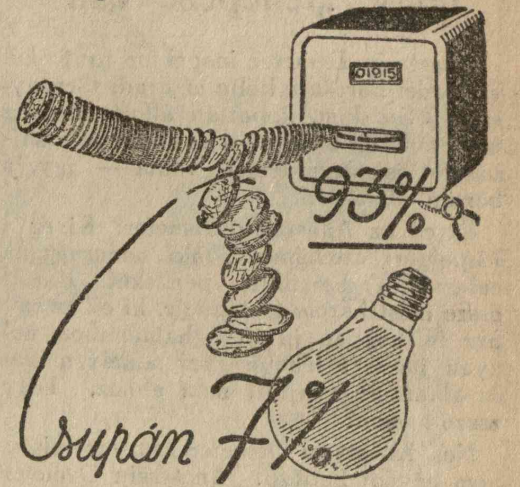
Hétfőn délután folytatták a vasárnap köd miatt a második félidő 19. percében félbeszakadt nemzeti bajnoki mérkőzést. Az Universitatea szerencsés támadással egy gól előnyt tudott szerezni. melyet szíves ellenállással tartott.

A 10. percben, vagyis a folytatott mérkőzés második félidejének 29. percében Baciu elfut, bead, Hoksary elbéli a labdát, a résen álló Ploesteanu hálóba rugja a bőrt a kifutó Paolovics mellett. 1:0.

A Ripensia ezután sokat támad, de az U tartja az eredményt. A temesvári csatárok nagy helyzeteket hagynak ki és Sepsi az egyetemiek kapusa is szenzációs formában véd. Egy ízben Dobay öt lépésről hibázik: Sepsi kiszalad és a közönség nagy derűtségére csókkal köszöni meg a hibát, ami esetleg a kiegyenlített hozhatta volna. A barátságos jelleggel folytatott mérkőzés eredménye tehát 1:0 (1:0).

Mindkét csapat felforgatott összeállításban játszott. Az U végig tíz emberrel küzdött, mert vasárnap a bíró Surlasiut kiállította. A Ripensia Beke, Bindea, Schwartz, Lazar, Dobay csatársaival játszott. A Ripensiából Dobay és Schwartz

A világításra költött pénznek!

az izzólámpa bevásárlási ára, míg az áramfogyasztására fordított költség 93%-ra rug

A TUNGSRAM
DUPLÁSPIRÁLLÁMPA
DEKALUMENSOROZATBAN
20%-IG KISEBB ÁRAMFOGYÁSZTÁS
MELLETT TÖBB FÉNYT SUGÁROZ!

tése ismét megvilágította a Skoda-dzsungel egyik szögletét, amennyiben fényt vetett arra, hogy Mirto is áskálódott saját pártjának Maniu-csoportja ellen.

az Univeritateából Sepsi és Gain játéka magaslott ki.

Az Univeritatea győzelmével a nemzeti bajnokság élére szökött:

1. Univeritatea	10	7	0	3	17:10	14
2. Ripensia	11	6	2	2	30:18	14
3. Kinizsi	10	6	2	2	31:22	14
4. Crisana	10	6	1	3	23:19	13
5. Venus	11	6	0	5	27:21	12
6. NAC	11	5	2	3	18:14	12
7. Románia	10	4	3	3	13:11	11
8. Gloria	11	4	2	5	19:29	10
9. CFR	11	4	0	7	17:23	8
10. Unirea Tricolor	11	2	3	6	22:29	7
11. Juventus	10	2	2	6	13:22	6
12. AMTE	10	1	1	8	11:24	3

Hátralevő mérkőzések:

Románia—AMTE, Univeritatea—Juventus, Kinizsi—Crisana.

— Fej, váll- és ágyékhreumánál, ischiásnál, idegfájdalmaknál, szaggatásnál és szabánál a természetes „Ferenc József” keserűvíz rendkívül hasznos háziszor, mert korán reggel egy pohárral bevéve, az emésztőcsatornát alaposan kitisztítja és méregteleníti.

LEGUJABB

JEFTICS

jugoszláv külügyminiszter előbb Párisba utazik, ahol tanácskozást folytat Pál herceggel s csak azután megy tovább Genfba, a tanácsülésre.

SCHUSCHNIGG

osztrák kancellár budapesti útját december 10—15 közötti időre halasztották.

TENNER DR. ÉS MÖTZL KAPITÁNY

német megbízottak repülőgépen megérkeztek Bécsbe, ahol nyomban felvették az érintkezést a külügyminisztériummal. A tárgyalásokat nagy izgalom és érdeklődés előzi meg mindkét oldalon.

ZEMPLÉN- ÉS ABAUJ-MEGYEKÉBEN,

— amint a budapesti jelentés mondja, — hétfőn megindult a havazás. Magyarországon ezen a télen ez az első hó.

OMAR NEDZEDIA

török erdőmérnökhalgató három revolverlővéssel súlyosan megsebesítette Schiller János vámtisztot. A vámtiszt a sötét utcán villanylámpájával erősen a török mérnökhalgató társaságában levő hölgy arcába világított s ezzel váltotta ki a fiatalember felháborodását.

Ember, aki abból él, hogy „félépése van“

Anastasiu Demeter inspektor urat két esztendőre börtönre ítélte az aradi törvényszék. Szürkén, kopottan állott most az inspektor ur bírái előtt és talán még sajnálatot is megérdemelt volna — így, a börtön küszöbén.

Ki ez az Anastasiu Demeter? Ki ez a kispolgári eszehámos, aki hazugsággal, erőszakkal horribilis pénzeket zsarolt össze most három esztendője, ki ez az ember és, hogyan jutott a hatalomhoz, hogyan jutott a lehetőséghez, amely módot és alkalmat nyújtott neki ahhoz, hogy zsarolhasson?

Nos, Anastasiu Demeter nem egyéniség, nem egyéni bűnöző: Anastasiu Demeter típus, figura, mégpedig bőven tenyésző figura.

★

A feketeszesz ellen megindított kampány idején tűnt fel az inspektor ur, a kiről mindenki úgy tudta, hogy szőlőszeti felügyelői rangban van és különleges megbízással rendelkezik a feketeszesz-ügyek kibogozását illetően. Máról-holnapra hét vármegye legismertebb alakja lett. Mint az államérdeknek gáncsnélküli lovagja szerepelt és bár semmi kézzelfogható kereseti lehetőségéről nem tudott senki, mindenki természetesnek vette, hogy pezsgős-murikat rendezett, dorbézolt, — amellyel, hogy napközben védte a „közjó“ érdekeit.

Zsarolt. Természetesen zsarolt. Sorra zsarolta az ügyben szereplő, de még inkább szerelhetők kereskedőket és gyárosokat. Százszázakat vágott zsebre — és senki sem kérdezte: ki is ez az ember?

Azután „minden“ kiderült. Minden, a mit amugyis tudott mindenki. Anastasiu Demeter ugyanis belekötött a hivatalos pénzügyi hatóságokba is, sőt a bünyűgyi hatóságokat is megvádolta. Ekkor egyszerre rájöttek, hogy Anastasiu Demeter — zsarol, terrorizál. Egyszóval, hogy bűnös. Így indult meg ellene a bünyűgyi eljárás, amelynek során bíróság elé állították. A tárgyaláson azután kiderült, hogy soha életében nem volt tényleges inspektor. A szőlőszeti ügyekhez annyi köze volt és van, mint a tyuknak az ábécéhez, viszont amikor mozgolódnia kezdett a feketeszesz front és megérezte, hogy itt keresni is lehet, kijárta, hogy tiszteletbeli vadászati felügyelővé nevezték ki és később, saját kérelmére „megengedték“ neki, hogy ha tudomást szerez valamilyen feketeszesz ügyről, jelentést tehessen. Ami egyébként nemcsak joga, de szinte kötelessége is minden állampolgárnak. Így operálhatott azután az inspektor ur az emberek zsebei ellen.

★

Rendben van: annak idején mindenki „szívesen“ fizetett, „szívesen“ hagyták magukat megvágni az emberek, mert félték. Rendben lenne, ha legalább annyit megérdeklődtek volna, hogy ki is ez az Anastasiu? Ki ez az ember, aki sorra zsarolja őket?

Nem. Elég volt az inspektori cím, az inspektori minőség: ez jellemző a rendszerre, ez jellemző arra, hogy milyen megfélemlítettek az emberek általában. Mert érthető: ha valaki, akitől tényleg tartanom kell, meg akar zsarolni, akkor persze, hogy fizetek, mint a köles. De miért fizessék, — kérdeznék a józan ész — egy tiszteletbeli vadászati felügyelőnek, akihez semmi közöm és akinek semmi köze hozzám?

Igazoltatta-e valaki ezt az embert, utánanéztek-e valahol az érdekeltnek annak, hogy mit is tehet az érdekükben, vagy az érdekeik ellen ez az Anastasiu?

Nem. Elég volt az inspektori cím a megfélemlítés légkörében és a kitűnő tiszteletbeli fővadász bátran garázdálkodhatott.

★

A tárgyaláson írásbeli jelentést olvasnak fel, amelyet egy Nagykaroly közelében levő község közegei terjesztettek fel az aradi pénzügyi vezérfelügyelőséghez. A jelentésből kitűnik, hogy egy szép napon Anastasiu Demeter megjelent a községben, bemutakozott, mint pénzügyi vezérfelügyelő és közölte, hogy feketeszeszvizsgálatot tart. A helyi hatóságok meg sem vizsgálták igaz-e, amit ez a köpenéki felügyelő mond: minden segítséget megadtak Anastasiu Demeternek s csak akkor tanácsolták el a községből, amikor

Három évi fegyházra ítélték Köves Illés dr. kassai lapszerkesztőt

Tárgyalás után az ellent szerkesztő védő-ügyvédek is letartóztatották

Kassa, december 4. Napokig tartó zárt tárgyalás után a kassai kerületi bíróság szombaton hirdette ítéletet a Magyarország javára elkövetett kémkedéssel vádolt Köves Illés dr. kassai szerkesztő ügyében. Az ítélet Köves szerkesztőt 3 évi fegyházbüntetéssel, 50 ezer korona pénzbírsággal sújtotta, míg Stollmann, Köves régi sófőjét 10 havi börtönbüntetésre ítélték.

Az ítélet kihirdetése után detektívek jelentek meg Nógrád dr. és Tanczer dr. kassai ügyvédek lakásán és mindkettőjüket felköltve álmukból, házkutatást tartottak. Elsősorban a Köves-perre vonatkozó iratokat és a védelem bizonyítékait kobozták el, de ezeken kívül még az ügyvédek teljes levelezését is magukkal vitték, s végül mindkét ügyvédet letartóztatták.

Erős karhatalmi készültség felügyelete alatt választották elnököt az erdélyi és bánági hadirokkantak és hadiözvegyek

Maga az elnök kérte a karhatalmat, mert félt, hogy az ellenzék kibuktatja méltóságából — A karhatalom kizárta az ülésteremből a tagok javarészt s így ismételt hangú választással győzött a régi vezetőség

Kolozsvár, december 4. Az Erdélyi és Bánági Hadirokkantak és Hadiözvegyek Szövetsége, november 25-re közgyűlést hirdetett meg. Erre a közgyűlésre Erdélyből és a Bánágból mintegy 635 hadirokkant és hadiözvegy gyűlt egybe, a vezetőség azonban ennek ellenére is azt állapította meg, hogy nincs határozatképesség s így a gyűlést el kell halasztani december másodikára, amikor is az alapszabályok értelmében a határozatképesség akkor is meglesz, ha csak 20 tag jelenik is meg.

Ez az elhalasztás nagy idegességet váltott ki az érdekeltektől. Az eddigi elnöknek, Brătan őrnagynak ugyanis nagy és zajos ellenzéke van az Egyesületben. Az ellenzék Jaga Justin kapitányt akarta elnöknek választani s ezért is vonult fel már a november 25-re meghirdetett gyűlésre is erős számban. Az elhalasztást ilyen körülmények között a régi vezetőség sakkhuzásának fogták fel s ezt a gyanút csak megerősítette az a viselkedés, amellyel december másodikán Brătan őrnagy valószínűleg kiderítette a hangos botrányt és heves tiltakozást.

Az ellenzéki csoport állítása szerint ugyanis az elnökséget féltő őrnagy a második közgyűlés előtt felkereste a vármegyei prefektust, bejelentette, hogy a rokkantak zavargására készülnek s ezért karhatalmat kért. A prefektus teljesítette a kérést s a közgyűlésre egy

szakasz csendőr, 24 rendőr és három rendőrtiszt vonult fel a vármegyházára, amelynek nagyertermében a gyűlést tartották. A karhatalom olyan parancsot kapott, hogy a gyűlésre igyekezőket szigorúan igazoltassa le. Az igazoltatásban maga Brătan őrnagy is tevékenyen részt vett s ennek az eredménye az volt, hogy a gyűlésre jelentkező mintegy 400 hadirokkant és hadiözvegy közül 340-et az igazoláshoz visszavetettek s a gyűlésterembe csak azokat engedték be, akikkel szemben Brătan őrnagy bizalommal viselkedett. Így aztán a tervezett bizalmatlansági indítványra sor sem kerülhetett. Brătan őrnagy levezette a közgyűlést s tudomásul vette azt, hogy egyhangúlag újra elnöknek választották. A kint rekedtek azonban hangosan zajongtak, mérgesen tüntettek s igazán csak a karhatalom jelenléte vette el a kedvüket attól, hogy megostromolják a gyűléstermet. Az adott körülmények között is megkísérelték azt, hogy egy ötös küldöttséget erőszakoljanak be a terembe s ezzel az ötös küldöttséggel adjanak hangot tiltakozásuknak, mire azonban a karhatalom hajlandónak mutatkozott a küldöttség bebocsátására, a közgyűlés már le is zajlott s Brătan őrnagyot újra elnöknek választották.

Valószínű, hogy a furcsa közgyűlésnek és még furcsább elnökválasztásnak zajos utóhangjai lesznek a rokkantak és hadiözvegyek között.

Két asszony ádáz harca

Jakob Wassermann milliós irodalmi hagyatékaért

Az örökösök pereskedés miatt nem tudják kiadni Wassermann posthumus műveit — Egymillió schillingre becsülik az irodalmi hagyatéék értékét

Bécs, december 2.

Osztórák művészkörökben az utóbbi időben egyre több szó esik arról a példátlanul heves harcról, amely Jakob Wassermannnak, az elhunyt nagy német írónak az öröksége körül keletkezett az első és második felesége között. Az élet és az irodalom különös szövődésének áll ennek a különös asszonyháborúnak a hátterében, nem hiányzanak azonban az anyagi momentumok sem. Amikor Jakob Wassermann meghalt, anyagi viszonyai meglehetősen ziláltak voltak, annak ellenére, hogy egyike volt a legjobban kereső

íróknak. Hagyatékában rengeteg irodalmi értéket, több regényt, novellákat találtak, azonkívül regényeinek filmesítési joga is jelentős értéket reprezentált, úgy hogy az örökséget folyó harc objektuma a hozzáértők szerint meghaladja az egymillió schillinget. Ugyanakkor, amikor mintegy 25 millió lejre becsülik az irodalmi hagyatékat, a pillanatnyi anyagi helyzet olyan rossz, hogy a grinzinger Wassermann-villát alighanem Johra ütik.

A helyzet ugyanis így alakult, hogy Wassermann irodalmi hagyatékát bizonyos okokból mód felett nehéz értékesi-

kiderült, hogy vagy 200 ezer lej erejéig megvágta a kereskedőket.

★

Amikor Taranu Viktor pénzügyi vezérfelügyelőt hallgatták ki a tárgyalás folyamán, Anastasiu megkérdezte a vezérfelügyelőtől:

— Kérem vezérfelügyelő ur, ki leplezte le a feketeszesz ügyeket?

Egy percig csend volt. Annak idején ugyanis mindenki úgy tudta, hogy a feketeszeszsek elleni hadjárat megindítója és irányítója Taranu vezérfelügyelő. Ezért volt csend egy percig, illetve azért, mert a vezérfelügyelőnek nyilván nem

volt éppen kellemes a következő választ adni:

— Ön volt az, aki a hamis bárcáknak nyomára vezetett.

Ki ez az Anastasiu Demeter? Zsaroló, vagy szélhámos, vagy mártír?

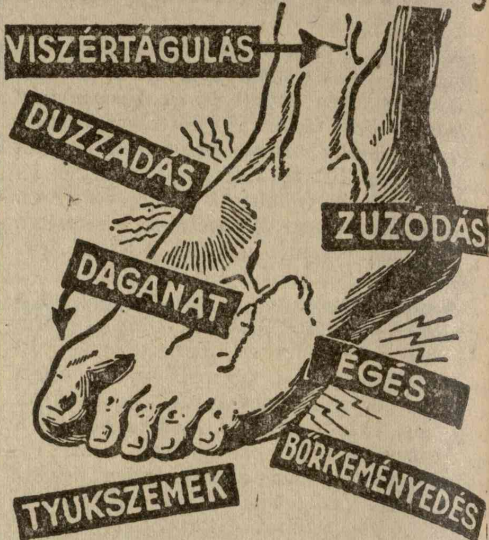
Egyik sem. Tipikus figura. Tipikus figurája szűkebb pátriának. Ember, aki a fellépéséből él. Ember, aki kihasználja azt, hogy tud a hatalmasok hangján beszélni, hogy pózaiban hasonlít az igazi hatalmasokhoz.

Hogy ki ez az Anastasiu Demeter?

Nos, ő az inspektor ur!

A hatalom!

EGY ÉJSZAKA ALATT megszűnhet minden lábrendellenesség

Világhírű, rádióaktív forrásokból nyert sok keverésével az orvosok egy minden lábbetegség ellen gyorsan ható szert találtak, a Saltrates Rodell-t. Keverje ezt forró vízbe, míg az tejszerűen néz ki és tegye égő, fájó lábait ebbe a rendkívüli hatású gyógyfürdőbe. Szűró fagy-daganatok, fájdalom, égés, duzzadás és gyulladás — mint egy csoda által — eltűnnek. A tyukszemek égése és marása megszűnik. Ezek az erőhatások sok enyhítik a gyulladásokat, gyorsan megpuhítják a tyukszemeket és bőrkeményedéseket, úgy hogy azokat minden fájdalom nélkül kiemelheti. Másnap egy számmal kisebb cipőt viselhet és könnyen járhat és táncolhat. A Saltrates Rodell helyreállítja a vérkeringést, felmelegíti a hideg lábakat, erősíti a gyenge bokákat, meggyógyítja a legérzékenyebb lábakat is.

Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és illatszerárban. Az eredményért szavatolva lesz, ellenkező esetben a pénz visszatérítetik.

teni Az örökösök nem tudnak megegyezni egymással és így sen a posthumus művek, sem a filmesítési jogok értéke nem realizálható. Nem Wassermann halála után indult meg tulajdonképpen a harc az első és második feleség között, hanem jóval az író halála előtt. Wassermann első felesége Oskar Karlweissnak, az ismert színésznek a nővére volt, négy gyermekkel, két fiúval és két leánnyal ajándékozta meg az író, aki a válás után 2700 schilling járadékot biztosított elvált feleségének és gyermekeinek. Amikor Wassermann meghalt, első felesége egyik napról a másikra minden anyagi támogatás nélkül maradt. Ami pénze azelőtt volt, azt ügyvédekre költötte. Mintegy negyven ügyvédet foglalkoztatott 80 ezer schillinget fizetett ki honoráriumként, hogy hozzásegítsék őt az író második házasságának érvénytelenítéséhez.

Wassermann második felesége azonban semmiféle békés megegyezésre nem volt hajlandó s így az áldatlan harc változatlan hevességgel tart most is. Az ellentétek a két asszony között odáig fajultak, hogy amikor Wassermann első felesége, Julia ki akarta adni férjének hozzáintézt 600 levelét, amelynek irodalmi és dokumentális értéke igen nagy, a második feleség, Márta megakadályozta a levelek kiadását azon a címen, hogy ez a 600 level is az irodalmi hagyatékhöz tartozik, az egyik örökös tehát nem értékesítheti a többiek beleegyezése nélkül.

A két asszony különös háborújának fejleményei elé irodalmi körökben nagy érdeklődéssel tekintenek.

A megfélemlítés.

Akinek létéről és tetteleiről szülőapja és szülőanyja, a Rendszer, legalább annyira felelős, mint ő maga.

Ha Anastasiu Demeter sorozatos szélhámoságai miatt két esztendőre ítélte az aradi törvényszék, a Rendszert, amely szülője, éltetője, ápolója és takarója volt, ezt a Rendszert halálra kellene ítélni!

De hol van az a bíróság, amely ezt az ítéletet nemcsak meghozza, de végrehajtásáról is gondoskodik.

(b. k.)

BEIKTATTÁK AZ ELSŐ ROMÁNIAI SZOVJETKÖVETET

Ostrovsky Mihály érdekes nyilatkozata és pályafutása Klinikai gyakorlatot akar folytatni a szovjetkövet felesége

Bukarest, december 4.

A Szovjetszövetséggel való diplomáciai viszony felvételének majdnem fél-százéves huzódó procedurája hétfőn délelőtt befejeződött: beiktatták Ostrovsky Mihály szovjetkötetét s ezzel a Románia és Oroszország között több mint másfél évtizede megszakadt diplomáciai kapcsolat helyreállt.

A szovjetkövet vasárnap este érkezett a fővárosba. Aradon és Brassón át Budapestre, ahol — amint megírtuk — előzetesen találkozott Titulescu külügyminiszterrel. A pályaudvaron, amelyet erős rendőrkordon zárt el, Ciuntu moszkvai román követ, Krikmann, a szovjetkövet-

ség első titkára, a külügyminisztérium több főtisztviselője, sok újságíró és igen nagy érdeklődő tömeg fogadta a Szovjetszövetség első bukaresti követét. Ostrovsky feleségével együtt érkezett meg, aki sebészorvosnő. Az üdvözlések után a szovjetkövet és kísérete gépkocsikon az Athén Palace szállóba hajtatott, ahol tavaszig, amíg a régi cári követségi palotát rendbehozzák, a követség ideiglenesen működni fog.

Ostrovsky 10 órakor Ciuntu követ kíséretében tisztelgő látogatáson jelent meg Titulescu külügyminiszternél s fél 1-ig folytatott vele megbeszélést, majd Radulescu-Savel külügyi alminiszterrel tárgyalta beiktatása módozatairól.

hogy átvegye a moszkvai román követség vezetését.

OSTROVSKY PÁLYAFUTÁSA

A Szovjetszövetség első bukaresti követe, Ostrovsky Mihály, 1892-ben született Kiebben, most tehát 42 éves. Tanulmányait szintén az ukrán fővárosban kezdte, a középiskolát azonban már a besszarábiai Balti városában végezte 1911-ben. Ezután beiratkozott a kievi egyetem jogi karára s mint főiskolai hallgató kapcsolódott a forradalmi mozgalomba. Végigküzdötte a világháborút és a forradalmi harcokat, majd Kiebben megszerezte a jogi és közgazdasági doktorátust. Mintegy 10 évvel ezelőtt a petroléum-tröszt egyik vezetője lett s ebben a minőségben később élére került a naftaszindikátus isztambuli képviselőinek.

Hazahozták a még Oroszországban levő romániai hadifoglyokat

Ostrovsky szovjetkövet hétfőn délután tisztelgő látogatást tett Tatarescu miniszterelnöknél, majd 5 órakor fogadta Titulescu külügyminisztert, aki visszaadta neki tegnapi vizitjét.

A jövő héten megérkezik a szovjetkövetség tanácsosa, Vinogradov is.

Az első kérdés, amelyet a külügyminisztérium a szovjetszövetség révén el akar intézni, a még mindig Oroszországban levő romániai illetőségű hadifoglyok hazaszállítása. Ebben a tekintetben már meg is történt az első megbeszélés, de még tanulmányozni kell, hogy Románia milyen ellenszolgáltatást nyújthat a szovjetkormányának a hadifoglyok hazaszállításának a költségei ellenében.

Próbahéli a vasútnál

December 5 és 12-ike között 50 százalékos utazási kedvezmény a CFR összes vonalain

Bukarest, november 4.
A vasút vezérigazgatósága hétfő délután körtáviratot küldött az összes igazgatóságokhoz és jegypénztárakhoz. A távirat, amelyet 5155 számmal küldöttek szét, december 5-ike és 12-ike között 50 százalékos utazási kedvezményt engedélyez az ország összes vasútvonalaira. A kedvezmény december 5-én déli 12 órakor lép életbe és december 12-én déli 12 óráig lesz érvényben. A jegyekkel az eljárás ugyanaz, mint a szokásos kedvezményeknél: a megváltott jegy megőrzendő és visszautazásnál lepecsételtendő az állomás pénztáránál. Az így váltott és lepecsételt jegy ingyenes visszautazásra jogosít. A vasút ezzel a kedvezményes intézkedéssel „kísérleti hetet” rendez. Gyakorlatilag győződnék meg arról, hogy a kedvezményes utazást hány százalékkal több utas veszi igénybe mint a rendes vasúti árszabás idején, függetlenül valamilyen ünnepi — karácsonyi vagy husvét — alkalmától.

A katonák karácsonyi szabadsága

Bukarest, december 4.

A hadügyminisztériumból származó hírek szerint ebben az évben két szakaszban adják ki a katonák karácsonyi szabadságát. A szabadságoltak első fele december 1-től december 20-ig, a másik fele pedig december 20-tól január 10-ig részesül a szokásos karácsonyi szabadságban.

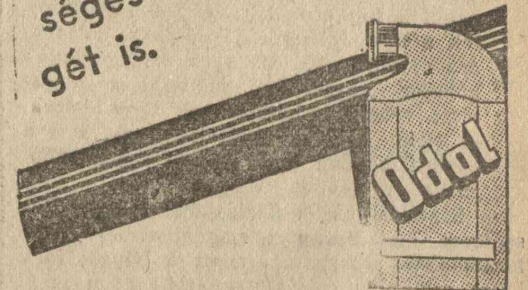
Botár Erzsike muskállija

Csikszere, december 4.

Amint jeleztük, Stan és Pálca névű közoktatási vezérfelügyelők, a megbuktatott magyar tanítók nyelvtudásának felülvizsgálása céljából Csikmegyébe érkeztek. Sorra járnak a falvakat s a helyszínen győződnék meg a nyelvtudás körüli „tényleges” állapotokról. Körutjuk során Gyergyócsomafalvára érkeztek, ahol a letartóztatásban levő Kovács Ferenc tanítón és Botár Erzsike tanítón kívül, az összes magyar tanítókat elbuktatták. Szóba állottak a tanítókkal, meghallgatták panaszait, jegyzőkönyvet vettek fel, majd közölték az elbukottakkal, hogy 1935. január első

A tisztaságára kényes ember nem elégszik meg csak tiszta fogakkal. Ismeri a tiszta és egészséges száj jelentőségét is.

ODOL

SZÁJVIZ

tisztítja és frissíti száját, megóvja fogait a romlástól és megőrzi egészségét.

Nyilatkozik a szovjetkövet

A szovjetkövet Bukarestbe utaztában nyilatkozatot adott a Dimineata munkatársának.

— A legkedvezőbb előjelek közepette jövök Romániába, — mondotta — azzal a szilárd meggyőződéssel, hogy feladatunknak, amely az európai béke megszilárdítását célozza, könnyen eleget fogok tenni. Meg kell mutatnunk azoknak, akik törekcsenek megzavarni a békét, hogy reményeiknek semmi reális alapja nincs, amikor arra az ugynevezett veszedelemre számítanak, amely, szerintük, Európa délkeleti sarkából ered.

— A támadó fogalmát meghatározó 1935 júniusi londoni egyezményrel a magas szerződő felek kifejezésre juttatták azt az óhajukat, hogy fenntartják a békét. A béke pedig legfőbb üdve a népeknek. Népeink nemcsak az említett szerződés aláírásával bizonyították be, hogy akarják a békét, hanem azzal is, hogy a meg nem támadási egyezmények kötésébe bevontak más európai népeket is.

— Ilyen körülmények között Titulescu, a kiváló román diplomatának, nem volt nehéz dolog létrehozni országunk között a megegyezést, hogy előmozdítsuk a megértést. Már 1914-ben behízosodott, hogy napjainkban a háború nem korlátozható két államra s ezért azok, akik a világ egyik sarkában hozzájárulnak a béke kovácsolásához, egyben előmozdítják a világbékét is. Szeretném szavaimba beleönteni a kellő melegséget, hogy a béke futárjának tekintsenek s a Szovjetszövetség népei kiküldöttjének, a melyek szívből kapcsolatokot kívánnak fenntartani a román néppel. Ezek a kapcsolatok különben nem is lehetnek más-milyenek, csak barátságosak. Már az országunkkal való első kontaktusnál, az első embereken, akiket az állomásokon és mezőkön láttam, főleg azonban a földművelőkön, megfigyeltem, hogy magukon viselik az ország igazi arculatát. Mind egyikükön látszott, hogy nem akarnak mást, mint hogy hagyják őket békében, hogy megművelhessék földjüket és végezhessék dolgukat. S a nép nálunk is ugyan úgy gondolkozik, mint Önöknél.

— Azt hiszem, feladatunk különösen könnyű lesz, ha a közös célért, a békéért, megkapom a kormány, a közvélemény és a társadalom, a román nép e három kifejezőjének a hasznos támogatását.

— A magam részéről mindent elkövetek a Románia és Szovjetország közötti kulturális közeledés érdekében s ebben a vonatkozásban első futárnak feleségemet tekintem, aki a romániai klinikákon akar dolgozni, amelyeknek egyes vezetői nálunk már régóta híresek. Természetesen működni fogok a két ország közötti gazdasági kapcsolatok helyreállítására és kifejlesztésére irányában is, ennek a formáit azonban addig nem határozhatom meg, amíg közvetlen kapcsolatba nem lépek az önök kiváló Titulescu-jával és többi számottevő egyéniségével. Moszkvából való elindulásom előtt Rykov közlekedési népbiztos felkért, hozzam az illetékesek tudomására, hogy a szovjet-

állam helyre akarja állítani a két állam közötti összes közlekedési utakat. Remélem, semmi akadály nem lesz annak, hogy újra felépítsük a tighinai hidat is s legközelebb már ezen a hidon utazhatom Moszkvába.

— Kérem, vegyék őszintének e kijelentéseimet, mert én azt tartom, hogy a modern diplomácia csakis igazságokat állít minden rejtett gondolat nélkül. Mindig igyekszem kifejezni, amit gondolok és olyant nem is gondolni, amit nem mondhatok meg nyíltan. Viszont megkívánom mindazoktól, akik velem érintkezni akarnak, hogy ugyanolyan őszinték és közvetlenek legyenek, mint magam vagyok. Az a szerencse jutott osztályrészemül, hogy olyan népek unióját képviselhetem, amelyeknek nincsenek olyan hátsó gondolataik, amiknek nem adhatnának nyílt kifejezést. Függetlenségünk és nyugalomunk drága nekünk, mert hosszú évek során át véres háborusodások és viszontagságok árán harcoltuk ki, kalandokba tehát nem bocsátkozunk és nem is hagyjuk magunkat kalandokba rántani. Szeretjük hazánkat, drága nekünk az a rendszer, a melyet 165 millió ember támogat s így nincs inyünk, ha idegenek be akarnak avatkozni magánügyeinkbe. Másrészt annak a kormánynak, amelyet képviselek, fő elve, hogy nem szól bele más állam magánügyeibe. Nem is beszélék a rágal-mazokról és hazugsággyárosokról, akikről jóhiszemű ember nem is vehet tudomást.

— Küldetésem abban áll, hogy a barátság és a valóban baráti kapcsolatok útjára vezessem a Szovjetszövetség és Románia népeit. Munkám annyival is könnyebb, mert ismétlem, 165 millió ország támogatását hozom a béke ügyé számára, amelyet az Önök nagyszerű Titulescuja olyan ragyogó módon már annyiszor megvédett.

A BEMUTATKOZÁSI CEREMÓNIA

Hétfőn délelőtt 11 órakor Ostrovsky szovjetkövet Krikmann főtábornok társaságában megjelent a külügyminisztériumban s megbeszélést folytatott Radulescu alminiszterrel, majd Arion államtitkárral. Tíz perccel 12 óra előtt megjelent a külügyminisztériumban Condescu marsall és az udvari autó a királyi palotába vitte a szovjetkövetet. A palota udvarán a szokás szerint diszszázad tisztelgett, a Sándor délszláv király halála miatti udvari gyászra való tekintettel azonban, zenekar nélkül. Így nem került sor a vörös hadsereg indulójának eljátszására. Nem sokára megérkezett a palotába Titulescu külügyminiszter és Ciuntu moszkvai román követ is, akiknek jelenlétében Ostrovsky bemutatta Károly királynak megbízólevelét. Az uralkodó mintegy 20 perces kihallgatáson fogadta a szovjetkövetet, akit ezután ugyancsak az udvari gépkocsin lakására vittek. A bemutatkozási szertartás után Titulescu és Ciuntu egyideig még a királlyal maradtak.

A szovjetfővárosba kinevezett új román követ, Ciuntu, szerdán utazik el,

HIREK

— Egy nyugdíjas indítványa. Egy régi nyugdíjastól kaptuk a következő sorokat: A tisztviselői fizetések és nyugdíjak rendes fizetési ideje a hónap elseje és másodika. Mostanában a kifizetések elvileg 20-án, tényleg rendszerint egy teljes hónappal elkésve történnek. Ezt a nem rendes állapotot az országfejlesztő kölcsönrel helyre lehetne hozni, oly módon, hogyha a kormány egyszerre kéthavi járandóságot utalna ki azzal, hogy az egyik havi teljesen a kölcsönjegyzésre fordíttassék, a másik havi elsőjén és másodikán rendszeresen fizetessék ki. Ezáltal az állam is jól járna s a tisztviselők és a nyugdíjasok is, mert az állam akár 20-án, akár 1-én fizeti ki a havi járandóságot, ez az államköltségvetésen nem változtat, de ilymódon megsabadul a folytonos hátraléktól; a tisztviselők s a nyugdíjasok járandóságaikat rendszer időben kapják s az országfejlesztő kölcsön jegyzésében megterhelés nélkül részt vehetnek, készpénzzel. Ugy hisszük, ez ellen sem a tisztviselőknek, sem a nyugdíjasoknak nem lehetne semmi kifogásuk.

— Szatmári hírek. Tudósítónk jelenti: Rosenblum Jenő szatmári magántisztviselő, aki kommunista propaganda miatt 2 hónapi fogházra szóló büntetését most tölti ki a szatmári ügyészség fogházában, 10 nappal ezelőtt éhségstrájkot kezdett, mert, panasza szerint, kitört ablaku, teljesen fűtetlen cellában tartják. Az éhségstrájkjal azt akarja elérni, hogy emberségesebb bánásmódban részesítsék. — A szatmári folyamtermérségtől Buja Emil főmérnököt kiküldték Nagybanára, hogy vizsgálja felül azt a háborúságot, amelyet Felsőbánya indított Nagybanára ellen. Felsőbánya ugyanis néhány nappal ezelőtt lezárta a vízvezetékét s egy csepp vizet sem ad Nagybanának. Buja mérnök hivatása lesz békét és főleg vizet fakasztani ebből a hadiállapotból.

A NYOSZOLYÓ LÁNY

György herceg és Marina hercegnő fejedelmi pazar esküvőjén a szép nyoszolyó-lányok között is legszebb volt: lady Mary Cambridge, Cambridge márkijának egyetlen leánya.

— Temesvári hírek. Tudósítónk jelenti: A temesvári törvényszék vizsgálóbírája vasárnap este elrendelte ifj. Dornhelm Jenő kereskedő letartóztatását. Dornhelm volt az, aki körülből egy évvel ezelőtt megbízott emberével elverette Damó Jenő és Wolff Mihály lapszerkesztőket, akik sorozatos támadásokat indítottak a cég ellen. Damó és Wolff feljelentésére bünvádi eljárás indult ellenük, de sohasem jelent meg a kihallgatáson. Szombaton este Szabó Károlyt, Löbl Rezsőt, Horvát Józsefet, Spira Alfrédet és Krausz Ernőt szállították be az ügyészségi fogházba. Ezek voltak azok, akik Dornhelm utasítására a két lapszerkesztőt megverték. A törvényszék vádtanácsa azonban hétfőn délelőtt valamennyiüket szabadlábra helyezte. — A rendőrség letartóztatta Szimberger Ferenc temesvári kereskedőt, aki az adóhátralék miatt lefoglalt áruk eladott. Szimberger azzal védekezett kihallgatásakor, hogy az áruk eladási árából is adózt fizette. Az eljárás megindult ellene.

— Elűtötte egy gépkocsit Marosvásárhely városi mérnökét. Marosvásárhelyről jelenti: Hétfőn délelőtt a város főterén a kerékpáron haladó Griez Müller Pál városi mérnök két gépkocsi közé került. Az egyik gépkocsi, amelynek tulajdonosa, a rendőrség megállapítása szerint, Mózes nyáradszeredai lakos, elkapta a szerencsétlen embert, s maga alá tiporva, a fején 11 súlyos sebet ejtett. Griez Müller a városi kórházba szállították. Állapota életveszélyes.

Az estében elgondolkozva sétálok és akkor a multból valami különös játékkal egy ismerős arc tűnik elő. Ránézek, nem tudom kicsoda, de arca vonalai, szeme is, két fekete szeme tiszteletet parancsol. Egy pillanat és kalapom mélyen megemelve üdözlöm a szembejövő ismerős ismeretlen fejet. Azután lassan visszagondolok reá, ahogy elment, ki volt ez? Valaki volt, akitől annyit remegtem, féltem és szurkoltam valamikor. Valaki, akitől verést és sok szidást kaptam. Valaki, akitől jobban féltem, mint apámtól, mint tanárjaimtól, mint később a kapitányomtól s mint az éjszakáimtól Párisban, amikor egyedül egy padlásszobában úgy láttam, hogy senkim sincs semerre. Ki ez, aki évek hosszú során át visszatér elém egy pillanatra, akivel azóta minden összeköttetést már megszakítva, nem is láttam hosszú évekig. Ki az, aki mégis, ráncain és komoly fenyegető arcán keresztül úgy érzem, hogy kezével hátamba vág, vagy pálcájával fejemre céloz? És akkor visszajutva az emlékezés különös lépcsőfokán, végre megérkezem hősöm arcához és ráismerem, hogy akinek olyan mélyen s olyan ijedten köszöntem az imént, az a gimnáziumi pedellus volt. (g. i.)

Két érdekes bankbűnügy a kolozsvári tábla előtt

Lőrinczy Mózes enyhe büntetése — A naszódai Concordia vezelőit a tábla is súlyosan elítélte

Kolozsvár, december 4

Két „bankbűnügy” keltett országos felzúdulást annakidején: az egyik Lőrinczy Mózes cégjegyző bűnpere, a másik az óradnai Concordia-bank csalárdbukási ügye — mindkettő most került a kolozsvári ítélőtábla elé.

NEGY ÉVRŐL — EGY ÉVRE — ÉS LŐRINCZY MÓZES SZABAD

Lőrinczy Mózes, a Kolozsvári Hitelintézet volt cégvezetője, akit enyhe túlzással „erdélyi Staviski”-nek is neveztek, betétkönyv- és folyószámla-üzemekkel tekintélyes pénzüsszeget szerzett és részben az „Autóglob” nevű magánvállalkozásába fektette, ahol jórészt elvesztett a pénz. Lőrinczy üzemeinek leleplezése után, miközben az egész ország rendőrsége üldözte, Oroszországba szökött, majd visszatért, amikor is elfogták. A törvényszék család és okirathamítás címén négy évi súlyos börtönre és politikai jogainak öt évi felfüggesztésére ítélte. Bodnár Béla és Győri István vádlott társait felmentette a bíróság.

Hétfő délelőtt hirdette ki ítéletét a kolozsvári ítélőtábla:

Lőrinczy Mózeset felmentette az okirathamítás vádjáról, csak a Nagyszombat-Takarékpénztár és Fischbein Ernő ellen elkövetett csalás ügyében mondott

— Agyonszúrta haragosát. Marosvásárhelyről jelenti: Kovács József 20 éves galócasi legény összeshalálkozott Tar Gyula nevű régi haragosával. Veszekedés közben Tar kést rántott s olyan szerencsétlenül szúrta meg ellenfelét, hogy az a gyergyószentmiklósi kórházban belehalt a sérülésébe. Tar Gyulát a csendőrség letartóztatta.

— Ítélezett a törvényszék Colfescu ügyész betörői ügyében. Kolozsvárról jelenti: Mult évben történt: Colfescu ügyész Zápolya-utcai lakásán betörők jártak, százötvenezer lej készpénzt és százezer lej értékű ékszert zsákmányoltak. Hosszas nyomozás után fogták el a betörőket Margaras Péter, Csepes Gyula többszörösen büntetett rovfomultu egyének személyében, sőt Dajkó István, Stancu soffór, Petruc Antal, Zsiga György és Coroghian Rozália büntőrsai is hurokra kerültek. A kolozsvári törvényszék hétfőn ítélezett felettük. Margaras 3 évi súlyos börtönre és 5 évi politikai jogvesztésre, Csepes Gyulát 4 évi súlyos börtönre és 5 évi politikai jogvesztésre, Zsiga Györgyöt 1 évi, Dajkót nyolc hónapi, Petruc Antalt 6 havi fogházra ítélte a bíróság. Stancu és Coroghian Rozáliát felmentették a vád és következményei alól.

— Nagyvárad hírek. Tudósítónk jelenti: A Ghillányi-uton levő zsinagógát az elmúlt évszaka ismeretlen tettesek feltörték és kifosztották. A betörők levették a perselyek lakatjait, kiszedték az aprópénzt s azután felfestették a frígládát és szétszörták a kegyeseket is. A rendőrség fellelője szerint ezt a templomrablást is azok követték el, akik egy idő óta rendszeresen fosztogatták a nagyváradai zsidó templomokat. — A nagyváradai tábla hétfőn hozott ítéletet Galló János pankotai malomtulajdonos és három biztosítottát perében. Az ítélet a Foncierát 490 ezer, a Lloydul Roman biztosító társaságot 604 ezer és a Steaua Romanát pedig 487 ezer lej tüzkbiztosítási összeg megfizetésére és összesen 220 ezer lej perköltség viselésére kötelezte. — Savu Petru nagyváradai postatisztviselő hétfőn délelőtt 300 ezer lej hivatalos pénzt vitt a pénzügyigazgatóságra. Sokáig kellett várnia s amikor végre sorra került, irattá-

ta ki bűnösnek: megváltoztatva a törvényszék ítéletét, egyévi fogházra ítélte, melyet a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vettek, elrendelték azonnali szabadlábra helyezését.

Lőrinczy Mózes összesen tizenhárom hónapot volt vizsgálati fogságban.

Bodnár Bélát és Győri Istvánt a tábla is felmentette a vád és következményei alól.

Ilea ügyész fellebbezést jelentett be az ítélet ellen.

A TABLA IS SÜLYOSAN ÍTÉLT A CONCORDIA-ÜGYBEN

A naszódai Concordia-bank igazgatóit csalárd-bukás, család és okirathamítás címén vonták perbe. A betétesek pénzével történt könnyelmű gazdálkodás miatt Comsa Emil igazgatót 4 évi börtönre, Solymosi Károly dr. igazgatót 8 hónapra, Szegő Vilmos igazgatósági tagot 6 hónapi fogházra ítélte a bíróság.

A tábla hétfőn délelőtt hirdette ki ítéletét.

Comsa igazgató büntetését egy évvel leszállította, háromévi börtönre, Szegő Vilmost öt havi fogházra ítélte. Dr. Solymosi Károlyt viszont felmentette a vád alól.

Comsa igazgató teljesen összetörve hallgatta végig a súlyos ítéletet.

kájából 24 ezer lej hiányzott. Azonnal lezárták a pénztártermet, mindenkit megmotoztak, de a pénz nem került elő. A nyomozás megindult a titokzatos pénzeltűnés körülményeinek tisztázására.

(*) Eljegyzés. Schächter Ignác (Szilágyssomlyó) eljegyezte Brach Olgát (Nagybányáról). Minden külön értesítés helyett.

(*) Illyés Gyula: Oroszország. Illyés Gyula, a kitűnő költő, — aki most érkezett vissza kéthónapos szovjetországi tanulmányutjáról, e könyvében a mai Oroszországról ad izgalmasan érdekes, naplószerű vallomást. Az író bejárta csaknem az egész európai Oroszországot, megfordult Moszkvában, Leningrádon, Rosztovben, Charkovban, Dnyeprogeszben, Szebasztopolban, Nyiznyij-Novgorodban, felkereste a legnagyobb gyárakat, ipari- és mezőgazdasági üzemeket, pontos képet rajzol a munkások és parasztok életéről, a kulturális, színházi, művészeti és irodalmi visz-

LÁTOGASSA MEG GYÖNYÖRŰEN BERENDEZETT BUTORTERMEINKET, MELYEK MINDEN DARABJA KÉNYELMES, MELEG OTTHONT KÍNÁL AZ ÖN SZÁMÁRA.

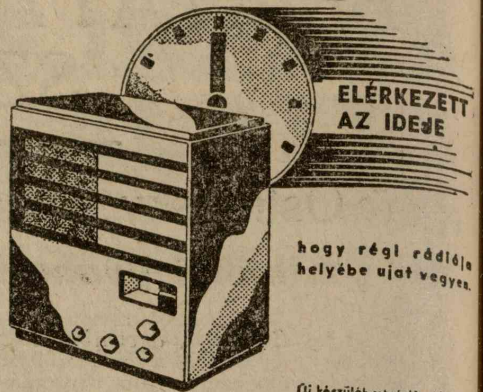
NE SAJNALJA A FÁRADASÁGOT ÉS GYÖZDJEK MEG SZEMÉLYESEN AZ ŐSZI ÉS TÉLI MODELLJEINK SZÉPSÉGERŐL, MELYEKNEK ELSŐRANGU MINŐSÉGET HIRNEVÜNK IS BIZTOSITJA.

SZÉKELY és RÉTI
BUTORGYAR R. T.

UJONNAN BERENDEZETT INTERIEUR-ÖK A BRASSÓI FIÓKÜZLETÜNKBEN, STRADA MIHAI VOIVOD 27.

© Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

ABLAK

Új készülék vásárlásánál kértelje meg, hogy az ország belföldi, hanem a külföldi álmások is teljes hangerővel hozza. Jó vételt nyújt minden hullámhosszon, kizárólagos kényelmes legyen, egy-az-egy igényének teljes mértékben megfeleljen. — Ezt nyújtja Önnek a 3+2 csöves reflex kapcsolású

ORION 303

KAPITÁNY MINDEN ORION RÁDIÓKÉSZLETHEZ

nyokról, kitér a társadalmi, vallási és jogi problémákra, a gyermeknevelésre, a házassági kérdésre s minderről oly szemléletes eleven-séggel számol be, hogy könyve a legélvezetesebb és legtanulságosabb olvasmánnyá válik. Külön érdekessége az utirajznak a magyarság fajrakonáival foglalkozó fejezet, akikről meg-lépő újabb adatokat közöl. A könyvet ötven fényképfelvételek illusztrálják. Ára füzve 87 lej, egészvászonkötésben 117 lej. Kapható a Brassói Lapok könyvostályában, Brassó, Károly király-u. 56-58 az udvarban.

* Utmutató a kettős könyvvitel gyors és könnyű elsajátítására. Összeállították Neuländer Otto és Marovic Iván. Ára 30 lej. Póstaí szétküldéssel 35 lej. Csak a pénz előzetes beküldése mellett küldi a Brassói Lapok könyvostálya.

CSEMPÉSEK HALÁLOS CSOLNA-KAZÁSA A TISZÁN

(Szatmár) Paul Grigor komlósi gazdálkodó három társával együtt 10 liter szesz akart át-csempészni csehszlovák területre. A Tiszánál csolnakra ültek. Edig még nem sikerült ki-deríteni, hogy a csolnak hogyan súlydelt el és a négy gazdálkodó hogy pusztult el a folyó hullámai között. A román hatóságok átírták a csehszlovák hatóságokhoz, hogy segítsenek a holttestek felkutatásában.

EBBEN A HÓNAPBAN NEM VONNAK LE A VASUTASOK FIZETÉSEBŐL

(Bukarest) A CFR vezérigazgatósága körle-velet intézett az üzemeltetési feladatokhoz s utasította azokat, hogy a karácsonyi ünne-pekre való tekintettel a vasutasok decemberi belső fizetéslevonásait januárra halasztják és a C. és H. pontok alá eső szolgálati bírságo-kat elengedik. Az állami levonások és a bi-rósági letiltások azonban ebben a hónapban eszközölendők.

A modern gyermeknevelés kézikönyve! Székely Béla a Te gyermeked c. könyvében írja, hogy nincs rossz gyermek és nincs buta gyermek! Minden ép és egészséges gyermek jónak, okosnak születik. Ha mégis rossz le-sz, lélekben, szellemben más, úgy ez a nevelés bi-bája. Ez a könyv a csecsemőkortól kezdve ta-nít. Szülőknak, nevelőknek, szakembereknek nélkülözhetetlen. Ára csak 54 lej. Kapható a Brassói Lapok könyvostályában,

Felrobbant a beireuti kikötői raktár

Beirut, december 4
A szíriai Beirut kikötőjében levő hatalmas áruraktár eddig még ismeretlen okból felrobbant. A robbanásnak 10 halottja és két súlyos sebesültje van. — Azok a munkások, akik a robbanás közepén voltak, mind meghaltak. Az

anyag kár ebben a pillanatban még felbecsülhetetlen. A vizsgálat folyik annak a megállapítására, hogy a robbanást mennyire okozta-e, vagy pedig a raktárban levő gyúlékony és robbanó anyagok fogtak tüzet valamelyik alkalmazott könyvelője miatt.

Járvutás Budapest—Róma!

Befutott Rómába a növényevő és husevő két budapesti bajnok

Róma, december 4.
Lovass Antal és Matura Ernő budapesti sportemberek november 14-én indultak el Budapestről, azzal a céllal, hogy Rómába futnak. Mussolininek akarták elvinni a magyar sportolók udvözlését. A két futó napi 50—60 kilométert tett meg és vasárnap megérkeztek Rómába, ahol hatalmas tömeg ünnepsége fogadta őket.

Megérkezésük után a sportorvosok valószínűleg megrögzötték a két futót, hogy szívüket és tüdejüket megvizsgálják a szenzációs teljesítmény után.

A növényevő Lovass és a husevő Matura különben teljesen frissen, egyszerre érkeztek be a célba. Különösen Lovass futása csodálatos, tekintettel arra, hogy — negyvenhat éves! —

Mily ragyogó e hölgy, aki megjelenése pillanatában minden tekintetet magára von!

Sikerét minden bizonnyal tartásának, eleganciájának és szellemének köszönheti. De arcára frissességének a titkát On is ellesheti és követheti. Előkelő nő Richard Hudnut Three Flowers pudert használ. Ez a luxus készítmény, bársony simává teszi az arcbőrt, annak megadja finom árnyalatát és matt arcbőrt kölcsönöz. Minthogy nem tartalmaz keményítőt, nem táptáplálja a pórusokat. A porfű, amelyet a por közé keverünk speciális eljárás segítségével, eredeti Hudnut Three Flowers.

A RICHARD HUDNUT THREE FLOWERS KRÉMEK ugyancsak értékes segítő társak a nyugodt elegáns nőknek szépségük ápolásában.

RICHARD HUDNUT
three flowers
Puder

A határtól 300 méternyire

1500 magyar gazdálkodó család szenved Erselinden a jegyző és a csendőrőrmester szadista és nacionalista terrorjától

Magyar lapot, magyar papot, magyar tanítót akarnak és magyarul akarnak beszélni Erselinden

Erselind, december 4.
Itt ülök Erselinden, egy rosszul fűtött kocsmában, petróleumlámpa mellett. A sarokban két-három paraszt iszik és beszélget. Odakünn már este borult a délután s most megkísérem itt, ingadozó lába asztal mellett, egymás mellé rakni azt, ami déltől kezdve felgyülemlett bennem. Megkísérem papírra vetni Erselind 1500 magyar emberének jajkiáltását.

Hogy az olvasó megértse azt a terrorisztikus atmoszférát, amit itt csendőr, tanító, jegyző évek óta kifejtnek, úgy érzem, vissza kell göngyöltetni néhány napra az eseményeket.

AZ ELŐZMÉNYEK

Pár nappal ezelőtt megjelent Erselinden két rikkancs kíséretében a B. L. egyik főtisztviselője, azzal, hogy Erselind 1500 magyar lakosságával megismertessék a magyar lapot. Az egyik lapúrassz azonnal elment rikkancsolni, de alig adott el öt-hat darab lapot, dacára a prefektustól kapott igazolványának, a csendőr belesért az őrsre. A rikkancsot bezáratta s utána az egyik kocsmában időző főtisztviselőt rikkancsot vette igazolás alá. A főtisztviselő igazolta magát és a rikkancs is, de mivel a rikkancsnak nem volt katonai igazolványa, mind a kettőt felkísérték a csendőrsre azzal, hogy jegyzőkönyvet vesznek fel a történetekről s utána mind a hármat szabadon engedik.

MOTOZÁS

Mikor a főtisztviselő és a két rikkancs benn voltak a csendőrsön, a csendőrőrmester Saciu Aurél, motozást rendelt el és végigmotozta mind a három embert.

A motozás eredményeképpen ragyogó arccal tette le az asztalra az egyik rikkancsnál talált és egy másik rikkancs nevére kiállított igazolványt azzal, hogy az igazolvány hamis és ezért mindhármójukat letartóztatja.

A rikkancs hiába erősítette, hogy az igazolvány csak azért van nála, mert rikkancstársra tartozik neki és addig biztosítékképpen elvette tőle, nem lehetett vitatkozni. A magyar lap árusítása vörös posztó volt a csendőrőrmester szemében. A főtisztviselő és a két rikkancs a csendőrőrmester foglya volt.

A JEGYZŐ KIFEJTI NACIONALISTA ELMÉLETÉT

Alig közölték a három emberrel letartóztatásukat, amikor megjelent a jegyző és kifejtette elméletét.

— Nézzék — mondotta — én nem engedem meg, hogy ebben a faluban magyar lapot áruljanak. Itt a lakosság román és ruthén, hogy nem tudnak egy szót sem másképpen, csak magyarul, az sajnálatos dolog. Én megtanítottam őket a román nyelvre és nem engedem meg, hogy magyar lapot olvassanak.

Ismét nem volt kivel vitatkozni. Három letartóztatott ember, aki magyar lapot terjeszt, a csendőrőrmester, aki kiskirály és a jegyző, aki — elvadult nacionalista. Minden rendben volt. Tudomásul vették, hogy a belügyminiszter megengedi a magyar lap terjesztését, de Aron Viktor jegyző ur Erselinden nem!

AMIT A CSENDŐR MEGTEHET — MEGTESZI

Ami bajt, gyötrelmet és kínlódást elkövet, a csendőrőrmester ezzel a három letartóztatott emberrel, azt megtette.

Hétfőn este történt a letartóztatás, de szerda este még mindig Erselinden voltak.

A csendőrőrmester még nem fejezte be a „vizsgálatot”. De tulajdonképpen miben is állott a vizsgálat? A csendőrőrmester, ahogy a három embert beszállította, kihallgatta őket és jegyzőkönyvet vett föl. Szerda estig semmi újabb kihallgatás, vagy jegyzőkönyvvétel nem történt. A vizsgálat tehát, legalább is a vizsgálatnak azon része, amelykhez a

Zilahon a börtönben, meghajszolt életek között

Zilahon megtörtént az átadás és a három embert bevitték a csendőrség zárkájába. Itt már meglehetősen népes együttes ült együtt. Itt van Szántó Mihály és Szántó Lajos két geneci lakos csendőrvérrel vádolva, itt van Hirsch Mendel kassai illetőségű 15 éves fiúcska, itt van egy ember, aki szomszédja házáat gyújtotta fel s egy család is kuporodik a sarokban, tiltott határátlépéssel vádolva.

Nem érdekeltem, ha átfutunk a letartóztatott börtönlakók életén s meg tudjuk, kit mi hozott ide a zilahi csendőrség börtönébe.

A Szántó fiúk esete a következő: Geneci községben történt, hogy az egyik csendőrséghez beosztott katonát a kocsmában feltűzték Szántóék ellenségei, hogy verje meg a Szántó fiukat. A csendőr itt állapította rárohant Szántó Mihályra, bajonettel. Szántó menekült, de amikor látta, hogy a csendőr már-már beéri, követ kapott fel az utról és önvédelemből a katona felé dobta. A kő felsértette a katona fejét. A csendőrőrmester bevezette a nyomozást, letartóztatva Szántó Mihályt és annak társaságában időző Szántó Lajost is. Bekísértette Zilahra azzal, hogy megverték a geneci csendőrt. Azonban, hogy az ügynek nagyobb feneket kerítsen, leszereltette a kocsmát mellett lévő ártézist vas-karját és azt bünyeként azzal küldte be Zilahra, hogy a Szántó fiúk ezzel verték össze a csendőrt.

A bünyeként, az ártézi kut nehéz vas-karját a börtön melletti szobában helyezik el, egy

Szabadlábon

A B. L. főtisztviselője és a két rikkancs hosszas telefonálások után végre eléri a zilahi ügyészség épületét. Előzőleg azonban újjelnyomatot és fényképet készítettek róluk, azután gyalog a zilahi piacéren kísérik őket.

Az ügyészségi kihallgatás után azonnal szabadlábra helyezik valamennyit.

Nincs miért a vizsgálatot folytatni.

Az egészről csak az van, hogy az erselindi csendőrőrmester, a jegyző és a többi potentátok, kőlték kicsit szadista vágyaikat. És az történt még, hogy egy kis helyszíni riportra küldték őket a zilahi csendőrség zárkájába.

Csak ennyi történt, több semmi, hiszen az

csendőrőrmesternek köze volt, már hétfőn este, a letartóztatás után véget ért. Ezután már nem következett más, mint a csendőrőrmester és a jegyző együttes működése. Elvették a táskákat, pénzt, iront, papirost, szóval minden de minden tárgyat a letartóztatottaktól. Eltiltották, hogy bárhol telefonáljanak, vagy táviratozzanak. Életjelt nem adhattak magukról. A csendőrőrmester internálta őket saját belátása szerint és a saját szakálára.

CSÜTÖRTÖKÖN ZILAHRA

Végre csütörtökön reggel a csendőrőrmester befejezte a vizsgálatot és a három agyonfázt és agyongyötört ember felülhetett erős csendőrfedeztet mellett a vonatra.

feltűnő írással, melyen az áll, hogy ezzel verték meg a csendőroket Genecen. A vas-kar valószínűleg közszemlére van kitéve, amikor csendőr jön be a szobába, meglátja, felkapja és ráront vele a Szántó-fiúkra, akik ott ülnek a cellában összekötött kézzel, tehetetlenül. Harminchat órán keresztül verik őket vasdoronggal, agyba-főbe, két-három óránként, tetszés szerint, kinek hogy jön hangulata hozzá. Mikor az egyik csendőrt szeszreveszi, rájuk szól, de hiába a csendőregények dühödtek és érzik, hogy ez a két szerencsétlen kiszolgáltatva nekik, bármit tehetnek velük, ütök-verik őket. A Szántó-fiúk és a nyolc tanu, aki nézi ezt a borzalmas képet tehetetlenül.

Hirsch Mendel kis tizenöt éves fiúcska. Kassai illetőségű. Tasnád mellett a nagyszüleinél tölt néhány hónapot. Erselinden jegyet akart venni, de tévovázva nem tudta, melyik vonatra váltson jegyet. Ez már elég a selindi őrmesternek, Saciu Aurélnak, igazoltatja a gyereket és bekísérteti Zilahra. Hirsch Mendel is a cella foglya. Ha kívánsága van ráordítanak, a legbrutálisabb szitkokat kapja, nem engedik 36 órán keresztül kijárni. A legszörnyűbb kínokat állja ki s közben peregnék a könnyei.

A határátlépő családot most negyedszer kísérik be. A határon laknak, de nincsennek felvéve az állampolgársági listába. Dobálják őket jobbra-balra. Család-labda, amellyel a hatóságok munka közben szórakoznak.

ügyész is azt mondta Zilahon, hogy mehetnek haza, ahová akarnak, szabadok!

ÉS ISMÉT ERSELINDEN

Itt ülök szemben Aron Viktorral a jegyzővel Erselinden a községházán.

— Jegyző ur, adjon ki egy erkölcsi bizonyítványt Veres János erselindi becsületes, büntetlen előéletű gazdálkodó számára.

A jegyző szemüveges, kicsit furcsa, sunyiképű ember, rámnéz és azt feleli:

— Magyar lap árusításához nem adok ki semmiféle iratot.

Ekkor megmagyarázom, hogy ez jogtalan,

szembeszáll az alkotmánnyal, ügyeljen a kijelentésére. És azután tanuk előtt megismétlem a kérést, de a jegyző hajthatatlan és kategórikus: Ebben a faluban nem engedek magyar újságot árusítani.

Négy óra délután, kicsit sötétedik és a kép furcsa, különös és nyomasztó. A jegyző, aki fanatikusán racionalizálni akar és bármilyen uton-módon utját akarja állítani annak, hogy a falu magyar lakossága magyar nyelvű lapot olvasson.

A határ ide 300 méter a falu szélétől. A jegyző itt trónol a határon és arra akarja kényszeríteni a falut, hogy románul tanuljon és olvasson.

A délután folyamán beszélnek rengeteg emberrel.

Románul köszönök rájuk és ők magyarul felelnek.

— Nem tudunk mi románul kérem, csak magyarul. Hiába erőszakoskodik velünk a jegyző, meg a csendőr, nem tudjuk letagadni, hogy magyar az anyanyelvünk.

Es akkor még ott a délutánban megtudom azt, hogy három hónappal ezelőtt meghalt a pap és azóta a csendőr és a jegyző nem engedi meg a magyar beszédet a templomban.

A falu hatvan százaléka görög katolikus vallású, a többi református és katolikus. Negyven évvel ezelőtt még rutének voltak, de ma nincs senki a faluban, aki akár ruthénül, akár románul beszélne.

Es azt is megtudom közben, hogy Aron Viktor ur a falu jegyzője, aki annyira védte a falut a magyar betűtől, román katolikus és csak néhány éve tért át a görögkeleti hitre. Az emberek félve beszélnek, senki sem meri elmondani azt, amit akar.

Mikor sötétedik, mellém szegődik egy ember.

— Rengeteget szenvedünk itt kérem, csendőr, jegyző és tanító azt tesz velünk, amit akar. Állandóan belekevernek igaztási perekre. Feljelentettek bennünket, nincsen egy pere nyugtunk sem, most is hat ember van a faluból Kolozsváron a hadbírósnál. A jegyzőtől félnek, a csendőrtől remegnek.

Ezeröttszáz magyar ember kinlódik, szenved és gyötörik. Ha beszélni mernek itt a határtól 300 méternyire, nyomban kész a jelentés: igaznak.

Hallgatnak tehát és tűnnek.

Ezeröttszáz erselindi magyar ember, pap nélkül, betű nélkül, tanító nélkül szenved és gyötörik és kinlódik.

Ki segít rájuk?

Gábor István

Az új budapesti francia követ váratlanul megérkezett a magyar fővárosba

Budapest, december 4

Gaston de Maugras, az ujonnan kinevezett budapesti francia követ, akinek érkezését tulajdonképpen december közepére várták, tegnap hirtelen megérkezett a magyar fővárosba. Váratlan megérkezése természetesen óriási feltűnést keltett a budapesti diplomáciai körökben, amelyek abban látták az új francia követ programon kívüli érkezésének magyarázatát, hogy Franciaország, a mostani válság európai helyzetben nem akarja vezető nélkül hagyni a budapesti követséget.

Maugras követ megérkezése után az újságíróknak kijelentette, hogy örömmel jött Budapestre, mert hosszas külföldi tartózkodása alatt soha és sehol sem hallott rossz Magyarországról.

Ennek az istenáldotta földnek a humuszáról, buzjáról, boráról és gyümölcstermelő lankáiról valamikor valóságos regéket meséltek, szellemi termése pedig lefutott egészen a nagy Óceánba...

Azóta hajl — nagyot változtak az idők. A kritikus élet vashorónái kereszül-kasul szántogattak az egész világon és mélyen belehasogattak ennek a dusigéretű földnek a testébe is. A világháború láza kiver-te ennek az áldott földnek is a homlokát: felütötte fejét itt is a szükség, szellemi termése pedig... az érdektelenség hideg közönyébe fagy bele.

Romok felett járunk itt is, de a romok között nagy erők, az életnek csodás ígéretei szunnyadoznak és csak alkalomra várnak, hogy érkekelhető formába öltözhessenek...

Az Érmellék egyik középpontjában Érmihályfalva, ez a körülbelül 10.000 lelket számláló nagy falu áll, mely 1820-ban még csak 2378 lélekkel rendelkezett. Csak később emelkedett fel a helység létszáma 3000 lélekre s városias külsőt csak a ma is élő emberöltő alatt vett fel. Még sokan vannak, akik emlékeznek rá, amik-dön egyik főutcája sáros, kákás terület volt, ahol javában halásztak és kacsáztak az emberek. Ma a főutak köburalmával vannak bevonva, ami a Jakab Rezső nyugalmazott főjegyző nevéhez fűződik, aki valamikor szőlőnagybirtokos volt és az ország legremekbő borpincéjével rendelkezett; ma leszegényedve, csekély nyugdíjából tengeti elagott életét.

A városháza

Érmihályfalvának ma — a tanácsválasztás megsemmisítése miatt — interim-bizottsága van. Ennek Tertan Nicolae ügyvédjelölt az elnöke, aki sok támaszának van kitéve azok részéről, akik a község élére tapasztalt, a helybeli viszonyokkal ismerős egyént öhajtanának. Mert sok bajjal küzd ez a mind mag-sabb rangra emelkedő járási székhely. Az utóbbi időben semmi beruházást nem eszközölt s mégis másfél millióra emelkedett fel a tartozása. Bár ehhez hozzájárult az is, hogy a legújabb időben járás-bírósgát és közbiztonságot kapott.

Tertan Nicolae elnöknek egyébként igen érdekes tervei vannak abból a cél-ból, hogy a helység terheit megkönnyítse és a forgalmát felemelje. Egy tervezet-tel lépett a felosztott tanács elé, melyben kimutatta, hogy a község 260.000 lej-t fizet évente hivatalok bérleteiért, amely összeggel amortizálni lehetne 15—20 év alatt egy négymillió kölcsönt, amelyen egy olyan épületbőlt lehetne felépí-tetni, melyben az összes hivatalok megfér-nének s a község felszabadulna ennek a tetemes összegnek a terhei alól. A tanács kedvezően fogadta az ajánlatot és a köl-csön megszerzésétől tette függővé el-határozását. A község forgalmát pedig egy zászlóalj elhelyezésével, illetve ide-telepítésével akarja élénkebbé tenni. So-kat fáradozik abban az irányban is, hogy a helység főbb utcáit korszerű burkolat-tal láttassa el.

Népoktatás

Legmizeralisabb állapotban van Érmihályfalvának az elemi népoktatás ügye. A református hitfelekezetnek, mint legnagyobb egyházközségnek, 550 tankö-teles gyermeke van, kikből a saját négy-tanerős iskolájába csak 180 gyermeket tud beiskolázni. A ref. egyház után nagy-ságra jön az izraelita egyházközség, mely két tantermes iskolájában 100 gyermeket iskoláz, 175 gyermeknek nem tud helyet adni a saját iskolájában. A rom. kat. egy-háznak 130 tanköteles gyermeke van s ebből a létszámból csak 50 jár a saját, egytantermes iskolájába. Az állami elemi népiskolának 825 tanulója és csak 10 ta-nítója van, tehát minden egyes tanítóra 82 gyermek esik, akiket az állami tanítók 2—2 csoportban tanítanak, tehát így min-denik tanító két iskolát vezet, ami a gyermekek rovására megy, mert egy-egy csoportra naponta csak egy fél napi ta-nítási idő esik.

A felekezeti iskolák tanulói kifogás-talanul látogatják az iskolát, ellenben az állami iskola 375 mulasztót tüntet ki, akik a legnagyobb szigorúság mellett sem látogatják rendszeren az iskolát. Hozzájárul ehhez természetesen az is, hogy az álla-mi iskolába leginkább a felsőbb osztá-lyok járnak, melyeknek a növendékeit a szülők a gazdálkodás körül használják fel.

Az állami iskola növendékei nemzeti-ség szerint így oszlanak meg:

Római nemzetiségűek	230
Magyar	420
Izraeliták	175
Összesen	825

Az állami iskolában magyar tagozat nincs a tanítás nyelve román.

Gyárak

Érmihályfalva gyáripára az áltaiános krízissel küzd. Nagyobb gyárüzemek a Kolling gőzmalom, olajgyár és villamos-mű; a Glück gőzmalom; a Fisch-Róth paprikagyár; a Hofmann-féle rolettagyár és a Szabó-féle téglagyár. Kisebb üze-mek a szappangyár, ecetgyár, pótkávég-yár, melyek kisebb üzemmél s nagyob-bára alkalmi munkásokkal dolgoztatnak.

A nagyüzemek, különösen a malmok — egészen leredukált üzemmél dolgoz-nak. A kereskedelmi lisztnek nagy a konkurenciája s így nehéz az elhelyezé-se, minél fogva főként a vámrőlre so-rítkoznak. Természetesen a pénzügyi ha-tóságok ezt nem igen veszik figyelembe és olyan adókkal sújtják őket, mintha teljes üzemmél dolgoznának. Panaszko-dnak, hogy ha az ipar és kereskedelmi kamarák sürgősen nem intézkednek: ösz-sze kell roppanniok a kibírhatatlan adó-terhek alatt.

A kisüzemek szintén igen nagy erőfe-sztéseket végeznek, hogy talpon mara-dhassanak.

Bankélet

Érmihályfalva bankéletéről semmi újat nem mondhatunk. A volt Érmihályfalvai Takarékpénztár, mint a legtöbb bank — néhány évvel ezelőtt megbukott és a Bi-harmegyei Takarékpénztár fiókja lett. A Casa Noastră helybeli fiókját likvi-dáltak. A Gazdasági Népbank végétál. Az adósok mind a két meglévő bankban 75—80 százalékban tettek eleget konver-zíós kötelezettségeiknek. A 20—25 száza-lék, amely nem rendezte tartozását — a nagy adósokra esik, akik a bankok véle-ménye szerint — a konverzióknak minden előnyét igyekeznek kihasználni. Sok a baj a betétesekkel, akik a bankok szorult helyzetét semmiképpen sem akarják megérteni.

Az iparosok

Érmihályfalva iparostársadalma a multban igen szépen meg volt szervezve, volt forgalom, kereset és az iparosság kulturára is áldozhatott. Huszonöt évvel ezelőtt egy impozáns kulturházat, az ugy-nevezett „Iparos Otthont” hozta létre, amely könyvtárával, színpadával és mo-zijával központja lett a helység kultu-rális életének.

Ma az iparosélet erősen hanyatlóban van. Nincs forgalom, nincsen kereset s nemrég mintegy 125 munkanélküli iparost mutattak ki. Többen, akiknek van egy kevés földjük, beadták iparukat és földművelésből tengetik életüket. Meg-szűnt a régi kulturélet is s mozgósínháza is krízisben van.

A gazdák

Érmihályfalva gazdátársadalma — aránylag — türethető anyagi viszonyok között él. A konverzió nagyon sokat me-gmentett közülök a tönkremenéstől és szí-goru életelveik is hozzájárultak ahhoz, hogy a gazdasági krízis árja el nem so-dorta őket. Ha felismernék az összetar-tásban és szervezkedésben rejlő erőt, nagy hatalmat képviselnének helység-ünkben úgy anyagilag, mint szellemileg az őket megillető helyet foglalnak el, de szervezetenek s a Gazdakör — mintegy 500—600 gazdából — 90 tagot számlál, akik mindent elkövetnek, hogy beolvász-szák az összes gazdákat a Gazdakörbe, — de hiábavalónak bizonyul minden fá-radozásuk. Így a Gazdakör egy szerény, nádfedeles hajlékban húzódik meg, bár élénk tevékenységet fejt ki: könyvtára van, újságokat járát, színelőadásokat rendez, kurzusokat tart és már néhány gazdasági gépet be is szerzett.

A helybeli Magyar Párt, melynek az élén Végh József esperes áll, együtt mű-ködik a járási tagozattal, melynek dr. Andrassy Ernő orvos az elnöke. Ez az alakulat nyilvános működést nem igen fejt ki, mert sok olyan intézmény van, amely ezt a feladatot teljesíti, de minden egyes esetben akcióba lép, valahányszor jogos panasszal fordulnak hozzá. Ez si-kerral elintéz sok jogos ügyet — nemze-tiségre való tekintet nélkül —, mert nem egyszer román nemzetiségű állampolgá-rok is felkeresik az elnökséget sérelme-ikkel.

Jótekonyság és kultura

Kulturintézmények. A kulturintézmé-nyek között első vonalban kell megemli-tenünk a Schwartz Adolf és a Kultura könyvkereskedések kölcsönkönyvtárait, amelyek sok értékes könyvvel vannak felszerelve és nemcsak a helység, hanem a környék olvasási igényeit is kielégíti. Az Uri Kaszinó Végh József elnökkel az élén, szintén értékes könyvtárral ren-delezik, olykor műkedvelő előadásokat, családi összejöveteleket rendez, napila-pokat és folyóiratokat járát.

A tűzoltó egyesület, amely eredeti hi-vatásán kívül valóságos kulturintézményé nőtte ki magát, amennyiben Roszler vatásán kívül valóságos kulturintézmé-Géza alparancsnok vezetése mellett nagysikerű színelőadást rendez.

A Református Dalkör, melynek férfi és vegyeskari alakulata van, Foth Zsigmond karmesterrel az élén, hangversenyeket, színelőadásokat rendez, amelyek nagy látogatásnak örvendenek.

Az Iparos Otthon színpaddal, könyv-tárral és mozival rendelkezik. A legtöbb előadás az Iparos Otthon színpadán és termében játszódik le.

A Gazdakörnek könyvtára, olvasóter-me van, szak- és kultúrelőadásokat, szí-nielőadásokat rendez, amelyek szintén igen jól szoktak sikerülni.

A Nemzeti Szálloda, amelynek Érmihályfalván a legszebb terme, színpada és mozgósínháza van.

A rom. kat. egyház kebelében alakult Kolping és a Juventus sportegyesületek, amelyek színelőadásokat is szoktak ren-dezni.

A zsidó hitközség különféle alakulatai szintén nagysikerű előadásokat rendez-nek.

A református és rom. kat. egyházak nő-szövetségei és leányegyesületei teasték-kel, műsoros estélyek rendezésével és színelőadásokkal járulnak hozzá a kul-túra terjesztéséhez.

Jótekonyság. Érmihályfalva előjáró-sága a téli hónapokban, a nőszövetségek-keletve, népkönyvtár szokott fel-állítani. A népkönyvtára rendszeren 3—600 személy jelentkezik, de erős rostálással ennek rendszeren csak a fele marad meg és kap ellátást a népkönyvtár. A nép-könyvtára szükséglete gyűjtésből, a nőszö-vetségek adományaiból és a polgári köz-ség hathatós támogatásából jön össze. Az idén például 20 métermázsza gabonane-műt tett félre e célra a község. A rom.kat. egyház Szent Antal-perselye havon-ta átlag 1000 lej értékű kenyeret és fát oszt ki a szegények között. A ref. nőeg-yet karácsonykor 40—50 személyt szokott felruházni. Ugyancsak sok ruhaneműt osztanak ki karácsonykor a többi fele-kezetek nőegyletei is. Az állami iskola ilyenkor szintén sok szegény gyermeket ruház fel.

A vidék. Érmihályfalva környékéről kulturális szempontból a következő köz-ségeket lehet kiemelni:

Erkőrtvölgyes. A ref. egyház által létesí-tett kulturháza, színpada, műkedvelő gár-dája, férfi és női énekkara, gazdaköre van. Ezek terén nagyobb tevékenységet fejtenek ki: Báthory József ref. ig. tanító, Kovács Lajos ref. lelkész és Radványi Mihály ref. tanító.

Érendrad. Kitiünő, harminc éves ref. férfi dalárdája van, melyet Szaliczky Miklós ref. ig. tanító szervezett és vezet 3 évtized óta szakadatlanul. Elsőrangú műkedvelő gárdája van, mely nevezett ig. tanító vezetése mellett nagysikerű elő-adásokat rendez.

Érsemlyén. Kitiünően vezetett ref. da-lárdája, műkedvelő társulata van, melyet Adam Lajos ref. ig. tanító vezet.

Erkeserű. Kulturháza van, melyet Orosz Lajos ref. lelkész és földbirtokos a saját költségén építtetett. A kulturház fel van szerelve rádióval; itt tartják a gazdaköri összejöveteleket és egyházi ün-nepélyeket.

Albis. A mai nehéz viszonyok között a ref. egyház emeletes iskolát építtetett, dalárdája, műkedvelő társulata van, melyet Kunecsey György ig. tanító vezet.

Szalacs. Ottomány. A fentiekhez ha-sználó nagyobb kulturtevékenységet fejte-nek még ki a két utóbbi községben, hol az ügyek élén Jakab Lajos, Kósa Károly ref. tanítók és Cs. Nagy Dániel és Hege-dius Albert ref. lelkészek állanak. Megem-lítésre méltó, hogy Benke Pál szalacsi ref. tanító az iskola részére maga készítette az iskolapadokat — a nyári nyelvi vizs-ga után, hogy ezáltal is segítsen az egy-ház szorult anyagi helyzetén.

Ottományi ref. tanítói kör. Számotte-vő kulturmunkát fejt ki az Érmelléken az ottományi ref. tanítói kör, amely a kör különböző községeiben havonként egyszer összejöveteleket tart. A tanítói kör célul tűzte ki mintatanítások által a nevelésügy fejlesztését, a tanítók szelle-mi színvonalának emelését és a tanítók sármalms anyagi helyzetének a megváltoz-tatását. Legközelebb Bogoszlón tartott a tanítói kör összejövetelt, melyen Kósa Károly ottományi ref. ig. tanító tartott értekezést ezzel a címmel: „A szövetkeze-ti összefogás gyakorlati megvalósítása”. Kifejtette az értekezés, hogy a tanítóság-

nak szövetkezni kell, össze kell tenni min-den erejét; szövetkezeteknek, főként földbérő, értékesítő és fogyasztási szö-vetkezeteknek kell megvetni az alapját, hogy a tanítóságnak állásvesztés esetén legyen mire támaszkodnia. Egy földbérő, értékesítő és fogyasztási szövetkezet ter-vének a kidolgozásával Benke Pál szala-csi ref. tanító lett megbízva. Tóth Zsig-mond egyesületi elnök előterjeszti, hogy a kezei között lévő dokumentumokból meg lehet állapítani, miszerint a létmini-mumra leredukálódott fizetést sem szol-gáltatják ki az iskolafentartó hatóságok. Egyes tanítóknak 10—25 lejes fizetési hátralékaik vannak, ami igen súlyos kö-rülmény 1500—2000 lejes járandóságok mellett.

Portrék

Végh József, az Érmelléki Református Egyházmegye esperese. A legnehezebb időkben: a világháború, forradalmak és az impériumváltozás idején, 22 éven át vezette a népes, 36 egyházközségből álló egyházmegye ügyeit. Az érmihályfalvai magyar párt és „Uri Kaszinó” elnöke. Korára való tekintettel a közelmultban lemondott az esperesegéről, de a jövő ta-vaszi egyházmegyei közgyűlésig ő vezet tovább az egyházmegye ügyeit.

Dr. Andrassy Ernő orvos és archeológus, kinek a neve tudományos körökben külföldön is ismeretes. Egy egész muze-umot kitevő régiséggyűjteménye és madár-tojás kollekcója van. Az érmihályfalvai járás magyarpárti tagozatának elnöke. Gyakran tart egy itt, mint a környező nagyobb városokban tudományos elő-adásokat. Tevékeny részt vesz a helység minden tudományos megmozdulásában.

Fekete Károly festőművész. Művészke-rökben „Érmellék festője” névvél tiszte-lik. A hepe-hupás Érmellék csodálatos szépségeit senki sem tudja úgy vázsonra vetni, mint ő, aki ennek a csodálatos mil-liónak a szülőlte. Ugy Érmihályfalván, mint a környező városokban kiállításokat rendez és mindenünnen sok babérral jön haza, emellett anyagi sikere is van kiállításainak. Nagy barátja a helybeli iparos társadalomnak, ennek 25 éves jubileuma alkalmából kötelező nyilatkozatot tett, hogy meglévő, modern könyvtárát 500 kö-tetre kiegészíti és az Iparos Otthonnak adományozza.

Keresztessy Samu, Tasnád. Iparművész, Berlinben végezte tanulmányait. Csakha-mar feltűnt izmos tehetségével, eredeti kompozícióival és megalkotásaival s ahol komoly, igazi művészi értékű telje-sítményt akarnak, a Keresztessy Samu műhelyét keresik fel. Képei, butor és ikonostás-tervei szinte egyedülállók a maguk nemében. Most két nagyméretű történelmi kép megdőlésén dolgozik, melyekkel a minden igazi nagyság bölcsőjé-be: Párisba készül. Az érmihályfalvai ki-állításra igazi feltűnést keltett.

Nagy Ede, Tasnád. Vándordalnok, Ady Endre költeményeinek a megzenesítője. Most azért házal, hogy ha összekösdül egy kis pénzt, meg fogja zenésíteni Ady összes költeményeit. Tíz költeményt már megzenésített és kiadott, de ennek az el-kallódott zseninek az alkotásaival komo-lyan még senki sem foglalkozott.

Takács Gyula, Éradony. Festőművész. Tájképei, melyeknek motívumait az Érmellék százeztű légköréből meríti, minde-nütt feltűnést keltettek, de izmos tehet-sége az arcképbábrázolás terén dombor-dik ki legszembetűnőbben. Anyagi nehéz-ségekkel küzd, tanít, rajzol, fest, de igazi kifejlődhetésének a feltételeit nehezen tudja előteremteni.

Saja Sándor, Albis. Református lelkész és zeneszerző. Ujabbban dr. Makkai Sándor, erdélyi ref. püspök Gyöngyvirág című 3 felvonásos mesejátékát hangszerelte feltűnő hozzáértéssel. A püspök által egyes részletekhez dallamot irt művet nagy zenekarra dolgozta át. A darabhoz irt egy prólogot próza és zeneyelven s az egész műhöz egy új, eredeti zenekons-trukciót alkotott. A mesejáték zenéje ál-talában át van szöve eredeti magyar motívumokkal. Legközelebb Nagyváradon hozzák színre a darabot s a kibővített nagyváradi Erkel-zenekar fogja kísérni. Az alkotásnak szakemberek nagy jövőt jósolnak.

Cs. Nagy Danielné, Ottomány. Cs. Nagy Dániel ref. lelkészné, névszerint Fábán Ilonka autodidakta és naturalista festő. Ecetje alól a színek csodálatos ská-lája varázsolódik elő.

SPORT-ÉLET

Elszenderülés előtt a futballpálya...

Téli fagyban izzó he- vességű csaták

Előnt a ködben a Ripensia—Universitatea, Sepi tankjátékával győzött a Venus a NAC ellen, megosztottak a pontokon a Kinizsi és a Romania, első győzelmét aratta az AMTE

Román Kupa mérkőzések özöne, góltrekor
Brassóban, Újpesti a pesi őszi bajnok

Téli fagyos hangulat terjeng már a futballpályák körül. De nem azért futball a futball, hogy a játék heve ne forrjon ki meleg küzdelmekben. Mindenütt derekas harcok voltak. Hogy a nemzeti bajnokság első osztályát említsük, itt a Ripensia—Universitatea mérkőzés két részletben került lejátszásra, mert vasárnap a köd miatt félbeszakadt a játék. A Venus legyőzte a NAC-ot, döntetlen a Kinizsi—Románia és Aradon az AMTE első győzelmét aratta. Teljesen befejeződött a másodosztály őszi fordulója. A hideg miatt a szokottnál kevesebb néző volt a mérkőzéseken, de — botrányokra így is jutott ember... A megkevesedett bajnoki mérkőzések mellett a Román Kupa mérkőzések egész sora volt vasárnap.

Cseng a szerkesztőségi telefon: mi az eredmény?...

Mondjuk el a nemzeti bajnokság első osztály történetének vasárnapi fejezetét neveik, számok, eredmények és nem utolsó sorban a pontok tükrében.

A szerkesztőségi telefon az érdeklődésnek talán leghívebb tükré. Vasárnap este állandóan csengett a telefon. Legtöbbször azzal kezdtek: mi volt a Ripensia—Universitatea mérkőzés eredménye? Hát akkor kezdjük ezzel.

KOLOZSVÁRT

A Ripensia és az Universitatea „kódösdi” játszott. Ez új játék a futball történetében. Különösen a Ferencváros—Szeged mérkőzés óta népszerű, amelyet tudvalevőleg a bíró a sűrű köd miatt fűt le. A Ripensia és Universitatea mérkőzést is úgy elborította az áthatolhatatlanul sűrű köd, hogy a bíró végül is kénytelen volt megszakítani a mérkőzést, amely a második félidő 19. percéig — amikor a kettős sípjal idő előtt elhangzott — így állott:

RIPENSIA—UNIVERSITATEA 0:0.

Egyenlő ellenfelek harca volt. Mindkét csapat egyformán vette ki részét a támadásból. A két egyesület megállapodása szerint a mérkőzést hétfő délután folytatják. Amikor is lejátszák a hátralévő időt, majd barátságos jelleggel játszanak tovább.

A szerkesztőségi telefonon, nyomban ezután a NAC—Venus mérkőzés iránt érdeklődtek, amely

BUKARESTBEN

volt. Az érdeklődőknek a kérdést fordított sorrendben kellett visszamondjuk, vagyis:

VENUS—NAC 2:0 (0:0).

A NAC-nak nagy balszerencséje volt! Állandóan támadott, a kapufák és kapumellőlvések egész sorozatát „követték el” csatárai, mégis kikapott. Visszatért a NAC-csatárok góliszonya?... Ezzel szemben a Venus

Sepivel gólerőt kapott csatársora eredményes tudott lenni. Szünet után

a 10. percben Sepi a kifutó Czinczér mellett az első gólt lövi. 1:0. A 17. percben Sepi átadását Petea Válcov hálóbá továbbítja.

Mérkőzés után csunya jelenetek. A közönség egy része megtámadta Czinczér kapust, mert a mérkőzés hevében Sepit öklével megvágta.

TEMESVÁR

a következő állomásunk. Itt:

ROMANIA—KINIZSI 1:1 (1:1).

Változatos szép játék, igazságos eredmény.

A 15. percben Coborzan szerzi meg a vezetést, amit a 38. percben Cruin egyenlít.

A Romania kedden Aradon lejátssza az AMTE elleni hátralékos mérkőzését. Végül még egy mérkőzés volt

ARADON

ahol az aradi munkáscsapat első győzelmét aratta az idén.

AMTE—CFR 1:0 (1:0).

Megérdemelt győzelem.

A 38. percben Blaskovits szerzi meg a győztes gólt.

A CFR verességét magyarázza, de nem menti, hogy a 32. percben Vintilát durva játék miatt kiállította a bíró.

(A nemzeti bajnokság első osztályának tabelláját a hétfő délutáni Ripensia—Universitatea eredményével együtt a „Legujabb sporthírek” között).

A másodosztály fináléja

TEMESVÁR

Ilsa—TMTE 3:1 (2:0).

2 CSOPORT

1. Jiul	7	5	2	0	29:9	12
2. UDR	7	4	1	2	22:9	9
3. TMTE	7	4	1	2	16:12	9
4. Ilsa	7	4	1	2	18:16	9
5. TAC	7	2	2	3	20:16	6
6. Vulturii Text.	7	3	0	4	7:16	6
7. Rovine Grivița	7	1	1	5	13:24	3
8. AAC	7	1	0	6	6:26	2

BRAILA

Franco Română—Stadiu Bacăoan 6:0 (4:0).

5 CSOPORT

1. Dacia Unirea	7	7	0	0	18:2	14
2. Textilă	7	4	1	2	11:10	9
3. Franco Română	7	3	2	2	17:7	8
4. Sporting	7	3	2	2	12:11	8
5. Jahn	7	3	1	2	12:12	7
6. DVA	7	3	0	4	11:16	6
7. CFR Pascani	7	2	0	5	11:17	4
8. Stadiu Bacău	7	0	0	7	7:29	0

Román Kupa

BRASSÓ

ACFR—Soimii Nagyszeben 6:0 (1:0). Bíró: Tope, Ploesti. Nem valami magas színvonalon álló mérkőzés, helyenként gyenge momentumokkal. A szebeni vendégcsapat nem volt teljesítményű ellenfele a vasutasoknak bár az első félidőben még veszélyesen támadott. Az ACFR sem volt olyan jó, mint a gólok száma mutatja. A vasutasok — Brassóban első ízben — W-formációban játszottak: az eredmény — hat gól. Az új és eredményes modern stílussal teljesen letörte és kifárasztotta ellenfelét az ACFR. Az első félidő 33. percében Csomag szép behúzásából Ströck I. hálóbá fejezi a labdát. 1:0. A szünet utáni első percben Berta lövése kapufán gurul végig: Vajda a hálóbá továbbítja. 2:0. Az 5. percben Russu beadását Ströck I. fejjel továbbítja Bertának, aki eredményes. 3:0. Két perc múlva újabb gól: Csomag kornerét Russu teszi hálóbá. 4:0. A 9.

percben esik a mérkőzés legszebb gólja Csomag helyezett lövéséből. 5:0. A 30. percben újra Csomag szerez gólt. 6:0. A szebeniek gólkísérletét Schromm kapus teszi ártalmatlanná. Csomag, Berta, Geese, Márton és Schromm a vasutas csapatból, Petricioiu középfedezet, Sárbu balösszekötő a Soimii csapatából tűntek ki. A bíró jó volt.

NAGYSZEBEN

HTV—Braşovia 1:0 (0:0). Nehéz küzdelem után győzött az otthon játszó csapat. A győztes gólt a szünet utáni 11 percben Hientz rugta. A Braşovia legjobb emberei Malek és Zsigmond.

MEDGYES

Vitrometan—IAR Brassó 3:2 (2:1). Durva mérkőzés. A brassói csapatból három játékos sérült meg.

NAGYBÁNYA

Phönix—Kolozsvári CFR 5:0 (2:0).

SZATMAR

Olympia CFR—Nagyvárad Törekvés 3:0 (1:0).

DICSŐSZENTMARTON

Mureş—Sticla 4:1 (2:0).

LUGOS

Vulturii Textilă—Jiul 2:1 (1:1). Hatalmas meglepetés.

MAROSVÁSARHELY

MSE—Nagyszebeni SE 4:0 (2:0).

ARAD

TAC—AAC 3:1 (2:1).

GYULAFEHÉRVAR

Piskii CFR—Unirea 2:1 (1:1). A második félidő 23. percében félbeszakadt. A bíró Nicola Piskii CFR játékosát kiállította, mire a csapatot kísérő drukkerek a pályára rohantak, verekezés támadt, a bíró lefújta a mérkőzést. Valószínűleg újrajátszák.

GALAC

Macabi—DVA 3:1 (2:1).

BUKAREST

Dacia Unirea—Telefonklub 4:3 (2:0).

Bajnoki mérkőzések 16:0-ás eredmény Brassóban!...

Olympia—Victoria 2:0 (1:0).

Astra—Sparta 16:0 (5:0)

BMTE—Suburbii 1:1 (1:1).

IFJUSÁGI BAJNOKI MÉRKŐZÉSEK:

Olympia—Victoria 6:2 (4:1).

Astra—Sparta 3:2 (2:1). A Sparta játékosai igazolványok nélkül állottak ki, mire Löbl bíró a mérkőzést lefújta. A barátságos mérkőzést Capatina vezette le.

BMTE—Suburbii 5:4 (0:3) Bíró: Zaharie.

TEMESVÁR

Freidorf—ZsSE 1:0 (0:0).

Hajduk—Dacia 2:1 (1:0).

Vulturii—Törekvés 2:1 (1:0).

ZSOMBOLYA

Hertha—Politechnica 2:1 (0:0).

KOLOZSVAR

Avram Jancu—KMSC 3:3 (2:2).

Újpest legyőzte a Kispestet és ezzel őszi bajnok lett

Az „örök meglepetés”: Phöbus—Szeged 5:1 III. ker.—Bocskai 2:0

A magyar profibajnokság őszi fordulója befejeződött. Mint minden vasárnap, ezuttal is volt meglepetés. Legnagyobb kétségtelenül a Ferencvárossal döntetlenül játszott Szeged nagy veressége a Phöbustól, de a Bocskai két gólos veressége is meglepetés a III. Kerülettől. Az Újpest legyőzte a Kispest csapatát: ezzel a jobb gólarányával őszi bajnok lett, megelőzve a Ferencvárost. Az eredmények:

Újpest—Kispest 4:1 (1:0).

Phöbus—Szeged 5:1 (3:1)

BUDAPEST

III. Kerület—Bocskai 2:0 (0:0).

DEBRECEN

Attila—Soroksár 1:1 (0:0).

MISKOLC

A MAGYAR PROFIBAJNOKSÁG ŐSZI FORDULÓJÁNAK VÉGSŐ ÁLLÁSA:

1. Újpest	11	6	4	1	34:9	16
2. Ferencváros	11	7	2	2	35:19	16
3. Hungária	11	6	3	2	34:15	15
4. Bocskai	11	4	4	3	24:18	12
5. Kispest	11	4	4	3	22:22	12
6. Budai	11	4	3	4	24:18	11
7. Szeged	11	4	3	4	20:23	11
8. III. Kerület	11	3	3	5	17:21	9
9. Phöbus	11	3	3	5	25:30	9
10. Soroksár	11	3	3	5	14:23	9
11. Attila	11	3	3	5	12:30	9
12. Somogy	11	0	3	8	11:44	3

BUDAPEST
Hungária—Budai 4:4 (3:0). Magyar kupa.

Krakkó—Berlin 1:0 (1:0). Szép játékkal győztek a lengyelek.

BERLIN

Club Francais, CA Paris kombinált—Wacker Bécs 5:0 (3:0).

PARIS

Rapid—WAC 4:2 (0:0). Libertas—Sportklub 1:0 (1:0). Hakoah—Vienna 0:0. FAC—Favoritner 4:1 (3:0).

BÉCS

PRAGA

Tömegszerenészlenség történt a Sparta—Zidenice mérkőzésen, melyet a Sparta nyert meg 3:2 arányban. A tribün egy része leszakad és a romok között ötven ember sebesült meg, közülük tíz súlyos.

Rugby

Németország—Hollandia 21:0 (16:0).

Atlétika

LOVASS ÉS MATURA MEGÉRKEZTEK RÓMÁBA

A két budapesti futó november 14-én indult el azzal a céllal, hogy Mussolininek átadják a magyar sportolók ajándékát. Naponta ötven-hatvan kilométert tett meg a két futó — akik közül Lovass nővényevő és Matura husevő. Egyszerre érkeztek meg hatalmas tömeg érdeklődő

Lábadozók és

BETEGEK

majdnem kivétel nélkül állandóan

SZÉKREKEDÉSBEN

szenvednek

A gyomor-bélcatornák emésztő működését legjobban a testmozgás, séta, torna mozditja elő. Ennek a hiánya miatt panaszok gyakran az ülő foglalkozásuk is arról, hogy bélműködésük rendetlen. Ilyen esetekben radikális szer az ARTIN, amely még huzamosabb használat esetén sem okoz bélrenyheséget. ARTIN enyhé hashajtószer, nem drasztikus, ágyban fekvők számára épen úgy alkalmas, mint terhes nőknek és gyermekágyasoknak. Árak: 20.- 33.- 88.- lei.

ARTIN

A Dr. Wander üzemek készítménye.

Barátságos mérkőzések

NAGYVÁRAD

Crişana—CFR 7:2 (4:1).

BUKAREST

Juventus—Bukaresti kerület válogatott 2:1 (1:1).

BRASSÓ

Textil—BTV 3:1 (0:1). Góllövők: Szekeres (2), Lengyel a Textil részéről.

Textil kombinált—BTV kombinált 1:1 (1:1).

ünneplése közben. Feltűnően friss kondícióban futottak be. Mindkettőjüket valószínűleg megrohanták a sportorvosok, hogy a szenzációs sportteljesítmény után szív és tüdővizsgálatot tartsanak.

Kerékpár

KÖLN

Németország—Belgium 78:46. Nemzetközi válogatott verseny.

Ökölvívás

CARNERA BIZTOSAN GYŐZTE LE CAMPOLOT

Buenos Airesben, 15 menetben pontozással. Ezután Paolinoval kerül össze Carnera és ha ezt is megnyeri, akkor újra kihívhatja Max Baert a világbajnokságért.

Jégfoki

BERLIN

Brandenburg—Krakkó válogatott 2:2. Varsó válogatott—Brandenburg 2:0.

Uszás

Csik Ferenc szombaton 1 perc, vasárnap 1 p 00.7 mp alatt nyerte a 100 méteres gyorsúszást Pozsonyban. A 200 méteres hátúszásban Heilig pozsonyi versenyző 2 p 49.6 mp-es idejével új cseh rekordot uszott.

ÁBEL AMERIKÁBAN

59

REGÉNY
Írta: TAMASI ARON

Olyan boldog szívvel és édesen aludtam azon az éjjel, ahogy máskor s szeretnék. Reggel is fűtőréssze mentem a Bankházba s úgy húztam fel a redőt, mintha csupán fátylat lebbentettem volna fel a Blanka élvezetes arcáról. Már szép rend volt és nagy tisztaság, amikor Fenyő ur és Fuksz ur megérkezett.

Az a savanyu Fuksz is ma valamivel jobb kedvet hozott magával, mint amilyennel nyomott minket a tegnapi. Csendben és rossz tekintet nélkül leült a nagy könyvhöz s onnét délig meg sem mozdult. Délebed után is éppen úgy ült viszsza, hogy estig ismét ne mozduljon onnét.

Fenyő ur nagy füstölést vitt végbe s közben a pulton való átjáró lappancsot hátra vetette, hogy ott átjárhasson és tágasabb mezeje legyen a sétálásra. Legálább tíz óráig folytatta így a sétát. Mindig cigarettázott és mindig a földre nézett. Bizonyos időközökben pedig megszólalt, de csak magában. Már szinte nevetni kellett rajta, mert mindig ugyanazt mondta, vagyis ezt:

— Lira, cseh korona, francia frank, svájci frank.

Amikor idáig elért, örökké szünetet tartott, majd felemelte a fejét és büszkén hozzátette:

— De a dollár a király!

Néha egy-egy ember is jött, hogy ne avasodjék az üzlet. Az egyik hajójegyet vásárolt, a másik pénzt váltott másféle pénzre, vagy a dollárját helyezte el nálunk kamatra. Ezekkel az emberekkel mindig Fenyő ur csinálta végig az üzletet s közben jó tréfákat is mondott, hogy ezáltal is odaszoktassa az ügyesbajos feleket. S valahányszor emigy és sikeresen működött, mindig új erővel kezdte el a sétát és megerősödött hittel jelentette ki:

— De a dollár a király!

Igy ment ez napról-napra, mindig egyformán és baj nélkül. Néha megtörtént az is, hogy Fenyő urra erősen rájött az idegesség, de abból kész veszedelem soha nem lett, mert kéznél volt a házi kórház, vagyis a fürdőszoba. Más oldalról nézve is nagyon hasznos és üdítő helység lett ez, mert amióta nemcsak ki-vakartam a mocskból, hanem tisztán is ragyogtatam, azóta nagy és élvezetes fürdésnek színhelye volt. Ebben én vittem el a ki nem tüztött jutalmat, mivel a söprögetés után minden este odaálltam a zuhogó víz alá. Fuksz ur is gyakran enyhítette a savanyúságát emigy, de a legnagyobb esemény mégis akkor következett el, amikor egy szombat délután így szólott Fenyő ur hozzám:

— Ábel, zárás után itt akarok fürödni!

Jókedvvel melegítettem az ártatlan vizet, mert tudtam, hogy a legnagyobb elismerés rejtezik a főnöki rendeleiben. Nem is volt semmi baj, mert amikor elkövetkezett a zárás ideje és Fenyő ur bevonult a fürdőszobába, megdörzsölve élvezetében a kezét és azt mondta:

— Na, maga nagyon rendes fiu, azt meg kell adni.

Azt válaszoltam neki, az alatt is rendes fiu leszek, amíg végigcsinálja a locsogtatást, mert szépen söprögetni fogok s amikor azzal készen leszek, akkor leülök a Fuksz ur helyére és ott meváró a fehér galambot. Az öreg helyeselte, amit eléadtam s mind a kettőn hozzáláttunk a magunk dolgához. Nem sejtettem rosszul, mert csakugyan hamarabb készen voltam a söprögetéssel, mint ő a fürdés-sel. Leültem hát a nagy könyv mellé és miközben hol a könyvet néztem, hol pedig az elcsendesedett bankházat, ide és oda ugráltak a gondolataim. De akárhol

járt az eszem, mindig felvillant előttem egy szó: betűről-betűre villant fel, néha pedig egyszerre és egészen, akár a nagy reklámok a 14-ik utcában, vagy azok a káprázatosak a Broadwayn! Ez a szó annak az embernek a szava volt, akinek most a helyin ültem s aki már kétszer dobta rám eddigelé:

— Blöd!

S ahogy itt ültem és mindegyre ki-gyult előttem a „Blöd”, az én agyamban is felvillant egy nagyszerű gondolat! Vagyis az jutott eszembe, hogy egy fénytáblát fogok csináltatni, még pedig ezzel a felirattal: Blöd! Az irás mellé csináltatok egy kezét is, amelynek csak a mutatóujja álljon egyenesen előre. Ezt a táblát pedig itt a sötét folyosó végében fogom felszereltetni és pontosan úgy, hogy a kéz erre az asztalra mutasson, ahol Fuksz ur szokott ülni.

Olyan örömmel töltött el ez a talál-mány, hogy felálltam és úgy kezdtem sétálni a bankházban, mintha az enyim lett volna. Hamar vége lett azonban a sétálásnak, mert megnyitott a fürdőszoba ajtaja és Fenyő ur kiszólt onnét:

— Ábel!

— Yes.

— Jöjjön ide!

Mire odamentem, már megint benne feküdt a kádban. A szakállá úgy uszott a víz színén, mint amikor lekaszált száraz szénacsomó vetődik valahogy a tóba.

— Tessék parancsolni.

— Itt van az a kefe. Kefélje meg a hátamat.

Gondoltam, ha csak ennyi kell, én megkefelem. Ráparancsoltam, hogy vagy feküdjön hasra a vízben vagy pedig álljon fel, mert különben nem tudom megkefelelni. Béliatta, hogy teljesen igazam van, de azt mondotta, hogy inkább feláll, mert ha hasrafekszik, akkor a víz bémegy a szájába és az orrába. Amikor nagynehezen és restelkedve felállt s én irgalom nélkül megkefeletem a hátát és annak környékét, beféjezősül egy pillanást vettem rá, de szinte elkacagtam magamot. Hamar kijöttem és jóízű kaca-

Követlenül kimondottan eredeti OLLA-gum, mely évtizedek óta elismert és vezető minőségű!

gás közben azt az emlékeket idéztem fel, amikor az újságban az ő Fenyő nevét olvastam és azt képzeltem, hogy ez a Fenyő bizonyosan hasonlítani fog a hargitai fenyőkre. Aztán amikor szembeke-rültem véle, akkor úgy láttam, hogy semmiféle hargitai dologhoz nem hasonlatos. S most az előbb, amikor megkefeletem a hátát és egy pillantást vettem rá, akkor mégis bé kellett látnom, hogy pontosan olyan, mint a hargitai fenyő, csak hogy nem a sugármagos fenyő, hanem a boróka. Pontosán, mint a boróka bokor! Ha jobban megnéztem volna, bizonyosan még a bogycokát is megtalál-tam volna rajta, mint a borókán.

A „Blöd” fénytáblája után úgy jött ez a boróka-dolog, mintha valaki előbb pénzt találna s azután erszényt is a pénz számára. A jókedv mellé annyi em-berséges bizalom gyűlt fel bennem, hogy amikor Fenyő kijött a fürdőszobából, nem tudtam elrejtetni titkos találmányomat a fénytáblára vonatkozólag, hanem elmondtam neki bőven. Az öreg szakál-las először csodálkozva hallgatta beszé-demet, de aztán kitört belőle is a nevé-tés s nemcsak pajtásom lett a dologban, hanem még azt is kitalálta, hogy a rek-lám-táblát esetleges rongálás ellen bé fog-juk biztosítani.

— Hát az mért szükséges? — kérdeztem.

— Maga hallgasson csak rám! — mondta az öreg. — Én jobban ismerem Fuksz urat, mint maga.

(Folyt. köv.)

Szerkesztői üzenetek

Pollák Samu, Érmihályfalva. Nyert 41 lírát.

Fodor Pál Br. Nem nyert. P. Ferencz, Calau-Criseni. A szerbet kérjük közelebbi megje-ölni, az olasz nyert 40 lírát, a többi teljesen értéktelen. M. S. Arad. A kért sorsjegyek jók. Van nyereségi eshetőség, de eddig még nem nyert. K. I. Alsórákos. A Baulosek nem nyer-tek. Új előfizető, Siria. Nem nyert. Csiki János Csikszerecs. A sorsjegy 41 lírát nyert. K. Pri-mus Szerén, Kolozsvár és többeknek. A régi sztrák és magyar koronaértéki sorsjegyek mind értéktelenek. A főnyereményük sem teszi ki egy érdeklődő levél bélyegét. Kár törődni velük! K. Henrik, Cluj. Előbbi érdeklődő levele nyilván elkallódott, azért nem kapott választ. Sorsjegyei egyébként nem nyertek. Másik ké-rését a kiadóhivatal orvosolni fogja.

Méhészeti

gyakorlati tanácsadó méhészek számára. Írta: IGNACZ S. 122 szövegrajzzal. 260 oldal ára 120 Lei

Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában

Tárgu-Mureşen, a Fötér mellett, jókarban lévő modern

emeletes ház

52 lakrészrel, 850.000 lejért részletfizetésre is eladó. Évi házbörjévédelme 164.000 lej. Szilágyiné, Tárgu-Mureş, Str. Traian 10.

KAMNER & JEKELIUS

VASKERESKEDÉS

Alapítva 1853 — Telefon 11.

Olcsó edények és konyhaberedezések

A Központi Hitelroda tagja

Jól bevezetett, teljesen modern

penzió átadó.

(Központi fűtés, melegvíz, fürdőszobás szobák) Kifüggő egzisztencia — Érdeklődők címelt „Nem ideiglenes” jellegre a brassói kiadóba kérem

Most jelent meg! Most jelent meg!

FELTUNÉSKELTŐ KÖNYV!!

AZ ÖNGYILKOS

Első munka kiváló tudósok tollából ezen utóbbi évek folyamán sajnos igen aktuálissá vált témáról, melyet komplikált volta miatt eddig tudományosan nem dolgoztak fel.

A tudomány emberei fáradoztak az

öngyilkossági járvány

okának felkutatásán és e műben őszintén tár-ják eléünk miért történik napjainkban oly sok öngyilkosság.

Ezen könyv nemcsak nagy feltűnést fog kelteni a társadalom minden rétegében, ha-nem felvilágosítással is szolgál arra nézve, miért játszódnak le az egész világon a leg-szomorubb

napi tragédiák.

A tartalomjegyzékből:

Dr. Nyíró Gyula egyet. tanár: Öngyilkosság és pszichopátia.

Dr. Várkonyi Hildebrand egyet. tanár: Az öngyilkosság problémája a katolicizmus szem-pontjából.

Dr. Décsi Imre főorvos: Mit tudhatunk az öngyilkosságról.

Dr. Vámbéry Rusztum egyet. tanár: Öngyilkosság és büntető jog.

Dr. Gartner Pál főorvos: Az öngyilkos ön-tudata.

Szimonidesz Lajos theol. író: A szabad ha-lál.

Dr. Kulcsár István orvos, pszichológus: Lel-ki elárvulás és öngyilkosság.

Székely Béla gyermek pszichológus: Gyer-mek öngyilkosságok és pszichológiai profil-axi.

Dr. Hajnal Richárd ideggyógyorvos, az Irástudo-mányi Társaság főtitkára: Az utolsó üzenet. Öngyilkosok leveleinek grafológiai és pszicho-analitikai vizsgálata.

Kodolányi János író: Találkozásom az öngyilkossal.

Szabó Lőrinc író: Élet és halál.

József Attila író: Öngyilkosság?

ARA 90 LEJ.

Rendkívül érdekes és fontos könyv besze-rezhető a BRASSÓI LAPOK könyvosztályánál Brassó, Kapu-u. 56-58 az udvarban.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 let. vastag betűkből 8 let. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állatkeresőknek, vagy ugyan-azon szövegű hirdetés megismert feladásánál 25% engedmény. A hirdetés díjak előre fizetendők. Tümpeldányt nem adunk.

Vétel-e'adás

Organikus és chirurgikus gümőkór (tuberculosis) gyógy-kezelésére szolgáló tuberku-losis elleni szer, az Umkalo-abo (Stevens Cure) kapható Brassó gyógyszeráraitban. 16400

1 drb. 10/20 International- traktor, 1 drb. 15/30 Interna-tional-traktor, 1 drb. 20/30 Wallis-traktor, 1 drb. 17/27 Case-traktor mind ekével fel-szerelve, új állapotban, olcsón eladó. Engel-bank, Brassó, Weiss Mihály-u. 29. 16437

Keresek megvételre 200 HP. félstabil gőzgépet, használt, de jó, üzemképes állapotban. Ajánlatok Kiczko Árpád Cluj, str. Avram Jancu 1. külden-dők. 16436

Teljes vasúti berendezése és különféle vasúti olcsón el-ado Megtekintés a helyszínen. Rösler Károly vasúti Szé-kegyudvarhely, vagy bővebbet Fröhlich Károly és Tsa vas-úti Braszov, str. Lungă (Hosszu-u.) 30. 16381

Posztóványoló „Schill“-féle jókarban jutányos áron eladó. Farkas mechanikus Bachnea, Tárna-M.că. 16451

Állást nyer

Keresek egy jobb fiut tanu-lónak vegyes üzletembe. Ká-szoni Dénes Fágaraş. 16341

Kaucióképes emberpár, aki üzleti jártassággal bír és konyha bevezetését érti, keres-tetik kántin vezetésére. Cím 16453 sz. alatt a kiadóban.

Keresek 3 és 5 éves gyer-mekeim mellé németül is tudó nevelőnőt. Adelstein, Dés. 16447

Állást keres

Jó családból való középkorú zvegy gazdasszonyi állás-teret magányos úrnál. Ajánla-tokat „Szorgalmas” jellegre a brassói kiadóhivatalba. 16363

Lakás

A Buzasor 1. számú ház-ban azonnalra kiadó több két meg háromszobás

modern lakás,

melyek uri- vagy nőiszobás, vagy hasonló ipari célokra is nagyon alkalmasak. Köze-lebbi télvilágosítások kaphatók

DRESSNANDT

ügynökségi irodájában, Brassó, Károly király-u. 52.

Bukarest

Elegáns berendezett fod-rászűző, forgalmas negyed-ben, előnyös fizetési felté-telekkel átadó, esetleg lakással együtt bérbeadó. Értekezni háztulajdonosnál, Bukarest, Calea Rahovei 220. 21239-b

Gaherokat, keményinget, férfi- és nőruhákat szépen szakszerűen mos, fest, tisztít a brassói „Kristály” gőzmosoda bukaresti fiókja: Strada Re-gală 6. 277-b

Palesztinai certifficattal ren-delkezőnek teljes utiköltségét fedeznem. Rubinstein Eta, Constanta, str. Carol 64.

Berkovici Lulu kozmetikai intézetében (Bukarest, Str. Nicolae Bălcescu 39 bis II. em.) legmodernebb arc- és testápol-lás, helyifogyasztás, manicura, Díjtalan tanácsadás. Dolgozó-nőknek 50% kedvezmény. Te-lefon 2-47-51. 21018

Dr. Botvinik berlini specia-lista bő- és nemibajokban. Rendel: 12-2, 5-8-ig. Vasár-nap 9-10-ig. Bukarest, Piaţa Rosetti 6. (Bulev. Carol). Te-lefon: 3/34-11.

Dr. Kesztienbaumné egész-ségügyi- és gyógytorna kur-zusait megkezdte. Jelentke-zés: Str. Jules Michelet 16. Telefon 227/20. 21219-b

DOCTOR GRUBARG. Nemibajok, szifilisz. Nőbetegségek. Folyások és komplikációk. Im-potencia. Elektroterápia. Ana-lízisek. Hivatalnokoknak és munkásoknak kedvezmény. Rendel: 11-2-ig és 5-8-ig. Bulevardul Carol 43. 21190-b

DOCTOR ANA ALESKE. Nő-bajok és szüléset. Kezelés és operációk. Elektroterápia. Hivatalnokoknak és munkásoknak kedvezményes árak. Rendel: 8-12-ig és 4-8-ig. Bulevardul Maria 2. Bárány-sarok. 21190-b

Dr. Biró Borbála fogorvos. Berlinben specializálva legmo-dernebb öntött arany-munkákban, porcellánkoronákban és gyermekfogászatban. Rendel: Str. Regală 8. Telefon 3-36-94. 21191-b

BIRI NENI szakácskönyv-egyetlen háztartásban szor-szerűen nélkülözhető. Ára köve-LEJ. Megrendelhető a Brassói Lapok Könyvosztályánál

Felölősszerkesztő: Kocsis Béla

Kiadó, lap- és nyomdatulajdonos: Lap- és könyvkiadó R.T. Braşov